Janúar 1976

30

Fréttabréf

Kjararannsóknarnefndar

Kjararannsóknarnefnd
Skólavörðustíg 12
Símar 21775 og 21776

F R É T T A B R É F

30

Kjararannsóknarnefnd er þannig skipuð í desember 1975:

Eðvarð Sigurðsson
Guðmundur H. Garðarsson
Haukur Björnsson
Júlíus K. Valdimarsson
Ólafur Jónsson
Snorri Jónsson (formaður)

Efnisyfirlit:

1. Tímakaup og vinnutími verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni á 3. ársfjórðungi 1975.

2. Töflur um tímakaup og vinnutíma verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni á 3. ársfjórðungi 1975.

3. Tímakaup verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni 1963 - 1975, verðlagsvísitölur og vísitölur kaupmáttar.

4. Skráð atvinnuleysi á Íslandi 1972 - 1975 flokkað eftir kjördæmum.

5. Mánaðarupphæðir nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga og kaupmáttur þeirra 1962 - 1975.

6. Meðalbrúttótekjur kvæntra karla samkvæmt skattframtölum 1962 - 1974.

7. Verkföll og verkbönn 1960 - 1975.

Línurit.

1.1 Hlutfallsleg skipting vinnutíma verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni á 3. ársfjórðungi 1966 - 1975.

1.2 Ársfjórðungsmeðaltöl fyrir vikulegan fjölda vinnustunda verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni 1974 - 1975.

3.1 Greitt tímakaup verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni 1963 - 1975.

3.2 Meðaltímakaup verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og négrenni 1963 - 1975.

3.3 Kaupmáttur tímakaups verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni 1972 - 1975 m. v. vísitölu framfærslukostnaðar.

3.4 Kaupmáttur greidds tímakaups verkafólks og iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni 1972 - 1975 m. v. vísitölu vöru og þjónustu.

5.1 Kaupmáttur nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga 1972 - 1975 m. v. vísitölu framfærslukostn.

5.2 Kaupmáttur nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga 1972 - 1975 m. v. vísitölu vöru og þjónustu.

5.3 Kaupmáttur nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga 1964 - 1975 m. v. vísitölu framfærslukostn.

5.4 Kaupmáttur nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga 1964 - 1975 m. v. vísitölu vöru og þjónustu.

Tímakaup og vinnutími verkafólks iðnaðarmanna í Reykjavík og nágrenni á 3. ársfjórðungi 1975.

Á tímabilinu 3. ársfj. 1974 til 3. ársfj. 1975 hækkaði taxtakaup verkamanna fjórum sinnum:

1) 1. október 1974 samkvæmt lögum um 3500 kr. á mánuði fyrir dagvinnu eða 9,4% að meðaltali.
2) 1. desember 3% grunnkaupshækkun samkvæmt samningum frá 26. febrúar 1974 eða 2,7% að meðaltali.
3) 1. mars 1975 um 4900 kr. á mánuði fyrir dagvinnu í samræmi við bráðabirgðasamkomulag ASÍ og atvinnurekenda 26. mars 1975 eða 11,7% að meðaltali.
4) 13. júní um 5300 kr. á mánuði fyrir dagvinnu samkvæmt samningi ASÍ og atvinnurekenda þann dag eða 11,3%.

Samanvegið hefur taxtakaup verkamanna hækkað um 39,7% frá 3. ársfj. 1974 til 3. ársfj. 1975. Á sama tíma hækkar greitt tímakaup verkamanna í dagvinnu úr kr. 269,77 í kr. 368,00 eða um 36,4% samkvæmt úrtaksathugun Kjararannsóknarnefndar. Meðaltímakaup verkamanna hefur hækkað heldur minna eða úr kr. 313,69 í kr. 420,04 eða um 33,9% samkvæmt sömu athugun. Af því má sjá, að yfirvinna var minni á 3. ársfj. 1975 heldur en á sama ársfj. 1974.

Töflur 1.1 til 1.3 sýna hlutfallslega skiptingu vinnutíma verkafólks og iðnaðarmanna á 3. ársfj. 1966 - 1975. Á töflum 1.1 og 1.2 má sjá að hlutur dagvinnu í vinnutíma verkafólks er nokkru meiri nú en tvö undangengin ár en hlutur dagvinnu í vinnutíma iðnaðarmanna er svipaður nú og á sama tíma á undanförnum tveim árum eins og sést á töflu 1.3.

Tafla 1.1

Hlutfallsleg skipting vinnutíma verkamanna á 3. ársfjórðungi 1966 - 1975.

	Dvt. %	Evt. %	Nvt. %
3. ársfj. 1966	74,3	13,5	12,2
3. " 1967	76,0	13,5	10,5
3. " 1968	76,4	12,4	11,2
3. " 1969	80,3	11,1	8,6
3. " 1970	77,8	11,4	10,8
3. " 1971	75,6	11,9	12,5
3. " 1972	74,5	12,8	12,7
3. " 1973	71,3	13,3	15,4
3. " 1974	73,0	12,4	14,6
3. " 1975	75,1	13,4	11,5

Athygli skal vakin á því, að við samanburð á tölum 1972 og síðar við tölur fyrir árið 1972 verður að taka tillit til dagvinnutímastyttingarinnar í ársbyrjun 1972. Þannig þarf ekki að vera um lengingu heildarvinnutímans að ræða 1972 miðað við 1971, þótt dagvinnuhlutfallið minnki 1972 í samanburði við 1971, þar sem 1972 er 40 stunda dagvinnuvika í stað 44 1971.

Tafla 1.2 Hlutfallsleg skipting vinnutíma verkakvenna á 3. ársfjórðungi 1966 - 1975.

	Dvt. %	Evt. %	Nvt. %
3. ársfj. 1966	93,2	4,2	2,6
3. " 1967	94,3	4,6	1,1
3. " 1968	94,8	3,7	1,5
3. " 1969	93,5	4,6	1,9
3. " 1970	94,6	3,8	1,6
3. " 1971	93,7	3,9	2,4
3. " 1972	93,3	4,2	2,5
3. " 1973	91,9	4,9	3,2
3. " 1974	91,4	5,1	3,5
3. " 1975	92,5	4,9	2,6

Tafla 1.3 Hlutfallsleg skipting vinnutíma iðnaðarmanna á 3. ársfjórðungi 1966 - 1975.

	Dvt. %	Evt. %	Nvt. %
3. ársfj. 1966	79,8	10,9	9,3
3. " 1967	80,5	10,8	8,7
3. " 1968	82,8	9,5	7,7
3. " 1969	84,2	9,4	6,4
3. " 1970	80,5	9,9	9,6
3. " 1971	79,8	9,9	10,3
3. " 1972	77,8	11,1	11,1
3. " 1973	74,9	12,0	13,1
3. " 1974	75,6	10,8	13,6
3. " 1975	75,6	10,5	13,9

Línurit 1.1 Hlutfallsleg skipting vinnutíma verkafólks og iðnaðarmanna 1966 - 1975.

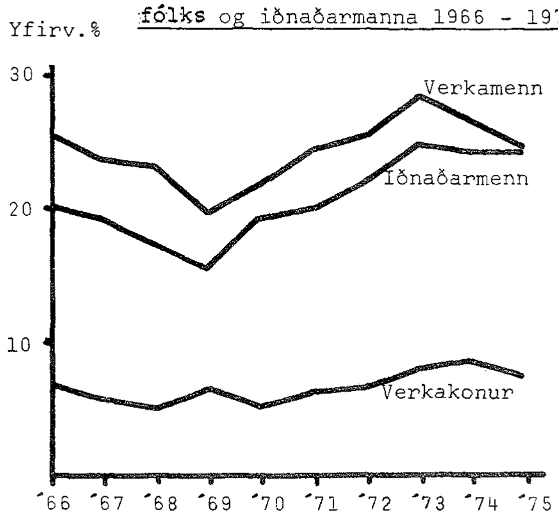

Á línuriti 1.1 er sýnt á myndrænan hátt hvernig þróunin í skiptingu vinnutímans milli dagvinnu og yfirvinnu hefur verið á 3. ársfj. undanfarin ár. Lóðrétti ás myndarinnar sýnir hlutfall yfirvinnu af heildarvinnutímanum en lárétti ásinn 3. ársfj. á tímabilinu 1966 - 1975.

Tafla 1.4 Ársfjórðungsmeðaltöl fyrir vikulegan fjölda vinnustunda verkafólks og iðnaðarmanna 1974 - 1975.

	Verka-menn	Verka-konur	Iðnaðar-menn	Verkaf.og iðnaðarm.
Vog	48,7	17,2	34,1	100
1. ársfj. 1974	54,3	43,0	51,8	51,5
2. " 1974	56,3	43,5	53,3	53,1
3. " 1974	53,8	43,7	52,8	51,7
4. " 1974	53,7	44,1	52,4	51,6
Ársmeðaltal	54,5	43,5	52,6	52,0
1. ársfj. 1975	50,7	42,3	49,8	48,9
2. " 1975	51,8	42,6	51,4	50,1
3. " 1975	52,8	43,6	52,8	51,2

Á töflu 1.4 eru sýnd meðaltöl fyrir vikulegan greiddan vinnutíma verkafólks, sem er í fullri atvinnu, mældan í klukkustundum. Slíkar mælingar hófust í ársbyrjun 1974, og ná eingöngu til þeirra, sem unnu í dagvinnu 400 klst. eða fleiri á ársfj. Vegna samanburðar er við það miðað, að unnar séu 40 klst. í dagvinnu á viku.

Línurit 1.2 Ársfjórðungsmeðaltöl fyrir vikulegan fjölda vinnustunda verkafólks og iðnaðarmanna 1974 - 1975.

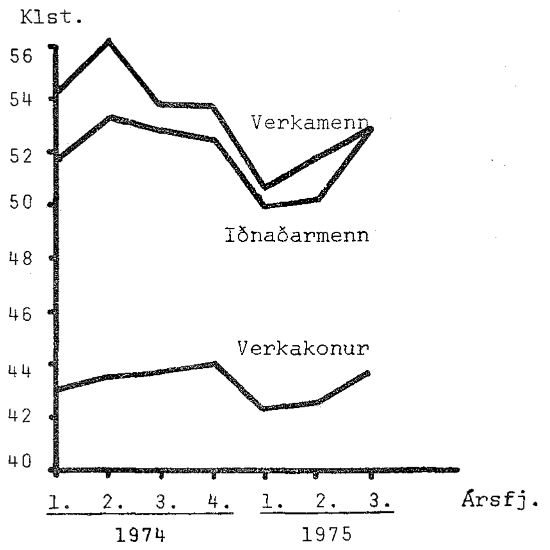

Á línuriti 1.2 er sýnt á myndrænan hátt hvernig þróunin hefur verið í lengd vinnutíma verkafólks og iðnaðarmanna ársfjórðungslega á árunum 1974 og 1975. Lóðrétti ás myndarinnar sýnir vinnutímann þ. e. dagvinnu og yfirvinnu samanlagða mælda í klst. en lárétti ás myndarinnar ársfjórðunga á árunum 1974 og 1975.

Sjá má af töflu 1.4 og línuriti 1.2, að vinnutími verkamanna er á 3. ársfjórðungi 1975 1 klst. styttri en á sama ársfjórðungi 1974, en 1 klst. lengri en á 2. ársfjórðungi 1975. Vinnutími verkakvenna er 0,1 klst. styttri en á sama ársfjórðungi 1974, en 1 klst. lengri en á 2. ársfjórðungi 1975. Vinnutíma iðnaðarmanna er sá sami á 3. ársfjórðungi 1975 og á sama ársfjórðungi 1974, en 1.4 klst. lengri en á 2. ársfjórðungi 1975. Samanvegið er vinnutími verkafólks og iðnaðarmanna o.5 klst. styttri en á sama ársfjórðungi 1974, en 1.1 klst. lengri en á 2. ársfjórðungi 1975.

Tafla 2.1 Tímakaupstafla - 3. ársfj. 1975.

Verkamenn

	Heildar-vinnust. þús.	Vog	Tímak. í dagv. kr.	Helgid. álag kr.	Eftirv. álag kr.	Næturv. álag kr.	Meðal-tímak. kr.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Alm. verkamannav.							
Fiskvinna	39	6	332,06	0,0	23,44	40,52	396,02
Hafnarvinna	104	19	336,35	0,0	15,20	22,73	374,28
Pakkhúsvinna	13	7	363,94	0,0	16,58	14,38	394,90
Lyftaravinna	41	2	356,98	0,0	15,68	21,75	394,41
Byggingarvinna	100	25	396,74	0,0	30,86	33,95	461,55
Afgreiðslustörf *	16	11	392,64	0,0	20,30	20,45	433,39
Bæjarvinna	139	11	338,14	0,0	24,35	29,72	392,21
Verksmiðjuvinna	102	10	356,72	0,0	13,83	27,19	397,74
Slippvinna	30	2	379,38	0,0	26,80	30,06	436,24
Ýmis alm. vinna	39	7	338,22	0,0	16,04	36,61	390,87
Vegið meðaltal	623	100	362,95	0,0	21,43	28,07	412,45
Aðstoð v/fagvinnu							
Málmsmíðar	19	35	392,14	0,0	23,82	11,60	427,56
Trésmíðar	14	38	390,34	0,0	24,24	21,17	435,75
Bifr. sm. og viðg.	10	27	387,54	0,0	22,28	37,54	447,36
Vegið meðaltal	43	100	390,21	0,0	23,56	22,24	436,01
Vélstjórn							
Bílstjórar	134	80	367,47	0,0	16,25	49,83	433,55
Ýtu- og kranastj.	46	20	386,03	0,0	29,77	55,29	471,09
Vegið meðaltal	180	100	371,18	0,0	18,95	50,92	441,05
Samanvegið							
Alm. verkamannav.	623	71	362,95	0,0	21,43	28,07	412,45
Aðstoð v/fagvinnu	43	14	390,21	0,0	23,56	22,24	436,01
Vélstjórn	180	15	371,18	0,0	18,95	50,92	441,05
	846	100	368,00	0,0	21,36	30,68	420,04

* Aðallega vinna við bensínafgreiðslu.

Tafla 2.2 — Vinnutímatafla - 3. ársfj. 1975.

Verkamenn

	Vog	Dvt.	Evt.	Nvt.	Meðal-vinnust.
	1.	2.	3.	4.	5.
Alm. verkamannav.					
Fiskvinna	6	40,0	8,8	11,2	60,0
Hafnarvinna	19	40,0	5,4	4,4	49,8
Pakkhúsvinna	7	40,0	5,7	2,9	48,6
Lyftaravinna	2	40,0	4,8	3,8	48,6
Byggingarvinna	25	40,0	9,8	5,9	55,7
Afgreiðslustörf	11	40,0	4,3	5,2	49,5
Bæjarvinna	11	40,0	8,5	6,6	55,1
Verksmiðjuvinna	10	40,0	4,6	4,5	49,1
Slippvinna	2	40,0	7,7	6,5	54,2
Ýmis alm. vinna	7	40,0	5,5	7,1	52,6
Vegið meðaltal	100	40,0	6,9	5,6	52,5
Aðstoð v/fagvinnu					
Málmsmíðar	35	40,0	6,2	3,4	49,6
Trésmíðar	38	40,0	7,4	3,8	51,2
Bifr.sm. og viðg.	27	40,0	6,4	6,7	53,1
Vegið meðaltal	100	40,0	6,7	4,4	51,1
Vélstjórn					
Bílstjórar	80	40,0	5,0	9,9	54,9
Ýtu- og kranastj.	20	40,0	9,1	12,1	61,2
Vegið meðaltal	100	40,0	5,8	10,3	56,1
Samanvegið					
Alm. verkamannav.	71	40,0	6,9	5,6	52,5
Aðstoð v/fagvinnu	14	40,0	6,7	4,4	51,1
Vélstjórn	15	40,0	5,8	10,3	56,1
	100	40,0	6,7	6,1	52,8

Tafla 2.3 — Tímakaupstafla - 3. ársfj. 1975.

Iðnaðarmenn

	Heildar-vinnust. þús.	Vog	Tímak. í dagv. kr.	Helgid. álag kr.	Eftirv. álag kr.	Næturv. álag kr.	Meðal-tímak. kr.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Tímavinna							
Skipasm. og viðg.	12	3	464,41	0,0	29,92	17,88	512,21
Málmsmíðar	100	25	477,52	0,0	29,60	59,93	567,05
Trésmíðar	32	10	472,67	0,0	31,69	26,74	531,10
Húsgagnagerð	14	16	477,37	0,0	29,98	49,78	557,13
Flugvirkjun *	12	2	702,61	0,0	16,58	74,93	794,12
Bifr.sm. og viðg.	29	17	515,01	0,0	26,60	60,33	601,94
Rafvirkjun	25	10	525,82	0,0	32,62	42,69	601,13
Brauð- og kökugerð	5	4	436,56	0,0	17,53	68,33	522,42
Prentun og bókag.	48	13	480,65	0,0	-	110,30	590,95
Vegið meðaltal	277	100	491,09	0,0	25,08	59,25	575,42

Tafla 2.4 — Vinnutímatafla - 3. ársfj. 1975.

Iðnaðarmenn

	Vog	Dvt.	Evt.	Nvt.	Meðal-vinnust.
	1.	2.	3.	4.	5.
Skipasm. og viðg.	3	40,0	7,2	3,5	50,7
Málmsmíðar	25	40,0	7,2	10,2	57,4
Trésmíðar	10	40,0	8,2	6,1	54,3
Húsgagnagerð	16	40,0	5,5	2,2	47,7
Flugvirkjun *	2	40,0	2,6	6,9	49,5
Bifr.sm. og viðg.	17	40,0	5,1	6,7	51,8
Rafvirkjun	10	40,0	7,2	5,5	52,7
Brauð- og kökugerð	4	40,0	4,5	11,5	56,0
Prentun og bókag.	13	40,0	-	10,8	50,8
Vegið meðaltal	100	40,0	5,5	7,3	52,8

* Áætlað.

Tafla 2.5 — Tímakaupstafla - 3. ársfj. 1975.

Verkakonur

	Heildar-vinnust. þús.	Vog	Tímak. í dagv. kr.	Helgid. álag kr.	Eftirv. álag kr.	Næturv. álag kr.	Meðal-tímak. kr.
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Fiskvinna	46	15	297,25	0,0	18,83	15,39	331,47
Afgreiðslustörf *	3	10	303,34	0,0	2,55	27,96	333,85
Verksmiðjuvinna	72	43	299,98	0,0	4,73	3,65	308,36
Bæjarvinna	16	1	305,65	0,0	9,51	7,56	322,72
Brauð- og kökugerð	3	2	308,67	0,0	3,80	19,41	331,88
Fatasaumur	17	19	310,56	0,0	0,65	0,65	311,86
Prentun og bókag.	9	6	366,56	0,0	-	7,11	373,67
Ýmis alm. vinna	12	4	328,48	0,0	14,90	13,56	356,94
Vegið meðaltal	178	100	307,28	0,0	6,00	8,23	321,51

Tafla 2.6 — Vinnutímatafla - 3. ársfj. 1975.

Verkakonur

	Vog	Dvt.	Evt.	Nvt.	Meðal-vinnust.
	1.	2.	3.	4.	5.
Fiskvinna	15	40,0	7,1	4,2	51,3
Afgreiðslustörf *	10	40,0	0,8	4,8	45,6
Verksmiðjuvinna	43	40,0	1,3	0,6	41,9
Bæjarvinna	1	40,0	2,6	1,9	44,5
Brauð- og kökugerð	2	40,0	1,5	4,7	46,2
Fatasaumur	19	40,0	0,0	0,0	40,0
Prentun og bókag.	6	40,0	-	1,5	41,5
Ýmis alm. vinna	4	40,0	2,4	3,0	45,4
Vegið meðaltal	100	40,0	1,9	1,7	43,6

* Áætlað.

Tímakaup - Kaupmáttur.

Töflur 3.1, 3.2 og 3.3 sýna greitt tímakaup verkamanna, verkakvenna og iðnaðarmanna samkvæmt úrtaki Kjararannsóknarnefndar, allar tölur eru án orlofs.

Tafla 3.4 sýnir vísitölu framfærslukostnaðar og vísitölu vöru og þjónustu. Ársmeðaltal 1971 er sett = 100.

Töflur 3.5, 3.6 og 3.7 sýna kaupmátt greidds tímakaups verkamanna, verkakvenna og iðnaðarmanna miðað við vísitölu framfærslukostnaðar annars vegar og vísitölu vöru og þjónustu hins vegar.

Í samanburði á kaupmætti fyrir og eftir 1. ársfj. 1972 skal það undirstrikað, að hér er um að ræða kaupmátt tímakaups og verkar því vinnutímastyttingin til hækkunar sem ekki hefði verið ef miðað hefði verið við vikukaup.

Kauphækkun sú sem um var samið 26. mars og greiðast átti frá 1. mars er ekki inn í 1. ársfj. 1975, þar sem fyrirtækin greiddu þessa kauphækkun yfirleitt ekki fyrr en í apríl. Hins vegar er 2. ársfj. réttur þ. e. þar er aðeins það kaup sem unnið var fyrir í mánuðunum apríl, maí og júní. Af þessum ástæðum er kaupmáttur á 1. ársfj. vanmetinn 2,6 - 4,1 stig, sjá bls.

Eins og töflur 3.5, 3.6 og 3.7 sýna, hafa orðið miklar sveiflur í kaupmætti á liðnum árum. Kaupmáttur reiknaður á árs grundvelli miðaður við vísitölu framfærslukostnaðar eykst verulega 1972 eða um 17,4%, ef við verkamenn er miðað, en verulegur hluti af þessari kaupmáttaraukningu eða um 10,5 er tilkominn vegna vinnutímastyttingarinnar 1/1 1972. 1973 helst kaupmátturinn svipaður og 1972 en hámarki nær kaupmátturinn á fyrri hluta ársins 1974 en síðan hefur stöðugt sigið á ógæfuhliðina. Kaupmáttur greidds tímakaups verkamanna hefur á 3. ársfj. 1975 rýrnað um 10,3% frá 3. ársfj. 1974 og um 11,7% frá ársmeðaltali 1974.

Breyting á kaupmætti frá 2. ársfj. 1975 til 3. ársfj. 1975 er sú, að kaupmáttur verkamanna helst svipaður en kaupmáttur verkakvenna og iðnaðarmanna eykst. Skýringu á þessu má telja þá, að krónutöluhækkanir þær sem átt hafa sér stað undanfarið hafi

verið verkakonum meiri kjarabót en verkamönnum vegna þess að laun verkakvenna eru lægri. Hvað iðnaðarmenn snertir þá hefur þeirra kaup hækkað talsvert meira í krónum talið en hinna, ef til vegna þess, að "þakinu" af fyrri samningum var lyft af 13. júní og þá hafi iðnaðarmenn fengið þá hækkun sem þeir hefðu áður farið á mis við eða vegna þess að þessari síendurteknu aðferð um krónutöluhækkanir hafi brostið hvað iðnaðarmenn áhrærir.

TÍMAKAUP
VERKAMENN

TAFLA 3.1		Tímak. í dagv. kr.	Meðaltímakaup án hd. kr.	Meðaltímakaup m.hd. kr.	Hlutfallsleg breyting 1. %	Hlutfallsleg breyting 2. %	Hlutfallsleg breyting 3. %
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
1963		32,50	38,75		-	-	-
1964		41,25	48,60		26,9	25,4	-
1965		49,00	57,87		18,8	19,1	-
1966		58,82	68,82	70,20	20,0	18,9	-
1967		62,40	72,07	73,82	6,1	4,7	5,2
1968		66,12	76,19	78,28	6,0	5,7	6,0
1969		76,83	86,37	88,92	16,2	13,4	13,6
1970		93,98	106,36	108,80	22,3	23,1	22,4
1971	1. ársfj.	105,52	116,93	118,03	-	-	-
	2. "	105,33	122,69	130,92	- 0,2	4,9	10,9
	3. "	106,99	122,78	122,78	1,6	0,1	- 6,2
	4. "	110,64	124,43	126,07	3,4	1,3	2,7
	Ársm.t.	107,12	121,71	124,45	14,0	14,4	14,4
1972	1. ársfj.	125,58	142,54	145,26	13,5	14,6	15,2
	2. "	134,83	159,81	166,71	7,4	12,1	14,8
	3. "	145,73	165,99	165,99	8,1	3,9	- 0,4
	4. "	149,93	172,22	175,45	2,9	3,8	5,7
	Ársm.t.	139,02	160,14	163,35	29,8	31,6	31,3
1973	1. ársfj.	152,80	173,89	177,15	1,9	1,0	1,0
	2. "	168,36	200,62	209,36	10,2	15,4	18,2
	3. "	178,23	209,48	209,48	5,9	4,4	0,1
	4. "	192,19	227,25	232,70	7,8	8,5	11,1
	Ársm.t.	172,90	202,81	207,17	24,4	26,6	26,8
1974	1. ársfj.	229,85	264,80	267,05	19,6	16,5	14,8
	2. "	265,90	318,52	340,73	15,7	20,3	27,6
	3. "	269,77	313,69	313,69	1,5	- 1,5	- 7,9
	4. "	300,37	349,84	359,45	11,3	11,5	14,6
	Ársm.t.	266,47	311,71	320,23	54,1	53,7	54,6
1975*	1. ársfj.	*308,85	*348,58	*362,37	2,8	- 0,4	0,8
	2. "	342,33	392,28	408,04	10,8	12,5	12,6
	3. "	368,00	420,04	420,04	7,5	7,1	2,9

* Samkomulag samningsaðila vinnumarkaðarins frá 26. mars 1975 um 4900 kr. kauphækkun á mánuði, sem greiðast átti í fyrsta skipti fyrir mars-mánuð er ekki inni í fyrsta ársfjórðungi þar sem fyrirtækin greiddu þessa kauphækkun yfirleitt ekki fyrr en í apríl. Sjá skýringar á bls.

TÍMAKAUP

VERKAKONUR

TAFLA 3.2		Tímak. í dagv. kr.	Meðaltímakaup án hd. kr.	m.hd. kr.	Hlutfallsleg breyting 1. %	2. %	3. %
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
1966		47,04	49,62	50,86	-	-	-
1967		52,20	54,31	55,88	11,0	9,5	9,9
1968		55,04	57,21	59,32	5,4	5,3	6,2
1969		63,94	66,55	69,06	16,2	16,3	16,4
1970		79,41	82,04	84,61	24,2	23,3	22,5
1971	1. ársfj.	86,05	88,47	89,54	-	-	-
	2. "	88,60	93,36	102,28	3,0	5,5	14,2
	3. "	95,69	98,96	98,96	8,0	6,0	- 3,2
	4. "	93,72	98,46	99,84	- 2,1	- 0,5	0,9
	Ársmeðalt.	91,02	94,81	97,66	14,6	15,6	15,4
1972	1. ársfj.	110,20	114,55	117,02	17,6	16,3	17,2
	2. "	119,15	125,20	131,94	8,1	9,3	12,8
	3. "	124,74	129,52	129,52	4,7	3,5	- 1,8
	4. "	124,86	132,06	135,29	0,1	2,0	4,5
	Ársmeðalt.	119,74	125,33	128,44	31,6	32,2	31,5
1973	1. ársfj.	127,25	133,37	136,15	1,9	1,0	0,6
	2. "	140,19	147,53	155,55	10,2	10,6	14,2
	3. "	150,89	157,94	157,94	7,6	7,1	1,5
	4. "	161,49	172,08	177,17	7,0	9,0	12,2
	Ársmeðalt.	144,95	152,73	156,70	21,1	21,9	22,0
1974	1. ársfj.	197,36	212,95	214,96	22,2	23,8	21,3
	2. "	215,68	226,02	247,38	9,3	6,1	15,1
	3. "	217,76	228,12	228,12	1,0	1,0	- 7,8
	4. "	238,55	255,49	263,55	9,5	12,0	15,5
	Ársmeðalt.	217,34	230,65	238,50	49,9	51,0	52,2
1975	1. ársfj.	*245,12	*253,99	*265,60	2,8	- 0,6	0,8
	2. "	280,44	292,20	307,14	14,4	15,0	15,6
	3. "	307,28	321,51	321,51	9,6	10,0	4,7

* Sjá skýringar bls.

TÍMAKAUP

IÐNAÐARMENN

TAFLA 3.3		Tímak. í dagv. kr.	Meðaltímakaup án hd. kr.	m.hd. kr.	Hlutfallsleg breyting 1. %	2. %	3. %
		1.	2.	3.	4.	5.	6.
1963		42,50	46,70	48,00	-	-	-
1964		52,35	58,85	60,50	23,2	26,0	26,0
1965		62,60	72,40	74,42	19,6	23,0	23,0
1966		77,66	88,67	90,82	24,1	22,5	22,0
1967		81,38	92,24	94,63	4,8	4,0	4,2
1968		85,76	95,80	98,88	5,4	3,9	4,5
1969		96,53	106,24	109,85	12,6	10,9	11,1
1970		120,85	133,50	137,05	25,2	25,7	24,8
1971	1. ársfj.	135,89	150,71	152,33	-	-	-
	2. "	139,30	154,31	167,71	2,5	2,4	10,1
	3. "	146,77	165,00	165,00	5,4	6,9	- 1,6
	4. "	147,86	166,17	169,90	0,7	0,7	3,0
	Ársm.t.	142,46	159,05	163,74	17,9	19,1	19,5
1972	1. ársfj.	167,83	188,09	192,25	13,5	13,2	13,2
	2. "	178,96	204,92	215,94	6,6	8,9	12,3
	3. "	187,66	213,20	213,20	4,9	4,0	- 1,3
	4. "	192,27	219,71	224,31	2,5	3,1	5,2
	Ársm.t.	181,68	206,48	211,42	27,5	29,8	29,1
1973	1. ársfj.	195,95	222,51	227,38	1,9	1,3	1,4
	2. "	216,55	250,35	264,13	10,5	12,5	16,2
	3. "	234,61	271,02	271,02	8,3	8,3	2,6
	4. "	258,71	298,78	307,82	10,3	10,2	13,6
	Ársm.t.	226,45	260,67	267,59	24,6	26,2	26,6
1974	1. ársfj.	298,94	339,65	343,04	15,6	13,7	11,4
	2. "	374,54	444,82	480,60	25,3	31,0	40,1
	3. "	377,49	436,53	436,53	0,8	- 1,9	- 9,2
	4. "	398,93	460,08	474,26	5,7	5,4	8,6
	Ársm.t.	362,48	420,27	433,61	60,1	61,2	62,0
1975	1. ársfj.	*406,05	*454,92	*475,16	1,8	- 1,1	0,2
	2. "	447,38	514,68	536,40	10,2	13,1	12,9
	3. "	491,07	575,42	575,42	9,8	11,8	7,3

Sjá skýringar bls.

VÍSITÖLUR
1971 = 100

TAFLA 3.4		Framf. kostn.	Vörur og þjónusta	Hækkun % 1.	2.
		1.		3.	4.
1963		40,5	38,0	-	-
1964		48,3	45,4	19,3	19,5
1965		51,7	48,7	7,0	7,3
1966		57,2	54,9	10,6	12,7
1967		59,2	56,8	3,5	3,5
1968		68,3	65,7	15,4	15,7
1969		83,1	81,5	21,7	24,0
1970		94,1	93,2	13,2	14,4
1971		100,0	100,0	6,3	7,3
1972	1. ársfj.	*103,5*	*107,3*	*2,5*	*5,8*
	2. "	*111,1*	*114,8*	*7,3*	*7,0*
	3. "	*113,3*	*117,1*	*2,0*	*2,0*
	4. "	*113,9*	*118,6*	*0,5*	*1,3*
	Ársm.t.	110,5	114,5	10,5	14,5
1973	1. ársfj.	*121,6*	*127,9*	*6,8*	*7,8*
	2. "	*131,3*	*140,0*	*8,0*	*9,5*
	3. "	*137,7*	*146,2*	*4,9*	*4,4*
	4. "	*148,9*	*156,7*	*8,1*	*7,2*
	Ársm.t.	134,9	142,7	22,1	24,6
1974	1. ársfj.	*164,6*	*174,4*	*10,5*	*11,3*
	2. "	*184,7*	*194,9*	*12,2*	*11,8*
	3. "	*197,8*	*205,7*	*7,1*	*5,5*
	4. "	*222,5*	*236,6*	*12,5*	*15,0*
	Ársm.t.	192,4	202,9	42,8	42,2
1975	1. ársfj.	*250,2*	*262,6*	*12,4*	*11,0*
	2. "	*279,6*	*294,0*	*11,8*	*12,0*
	3. "	*300,7*	*320,7*	*7,5*	*9,1*

Ath: Vísitölurnar eru hér reiknaðar út sem ársmeðaltal og ársfjórðungsmeðaltal, miðað við stöðu þeirra í miðjum mánuði.

Línurit 3.1 Greitt tímakaup í dagvinnu.

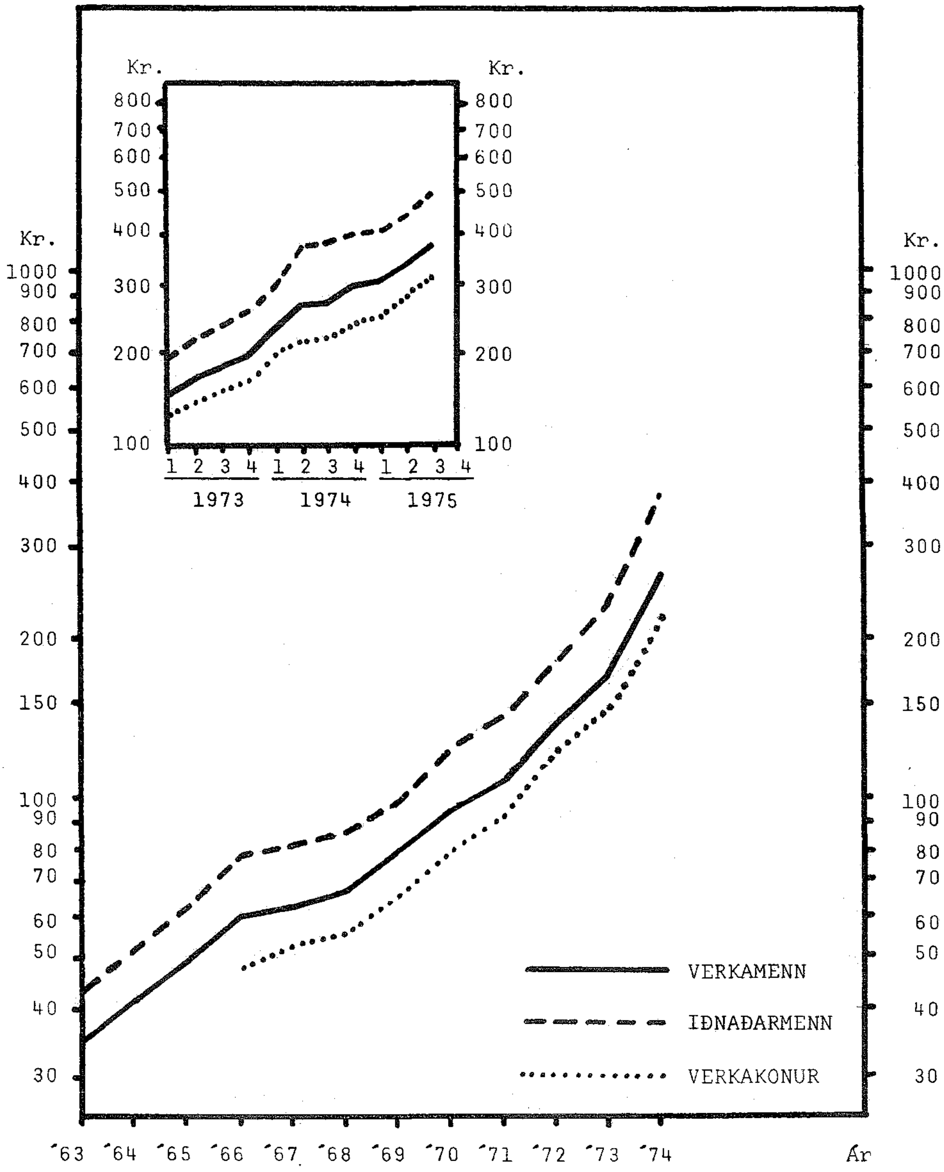

(skali lin x log)

Línurit 3.2 Meðaltímakaup án helgidagaálags.

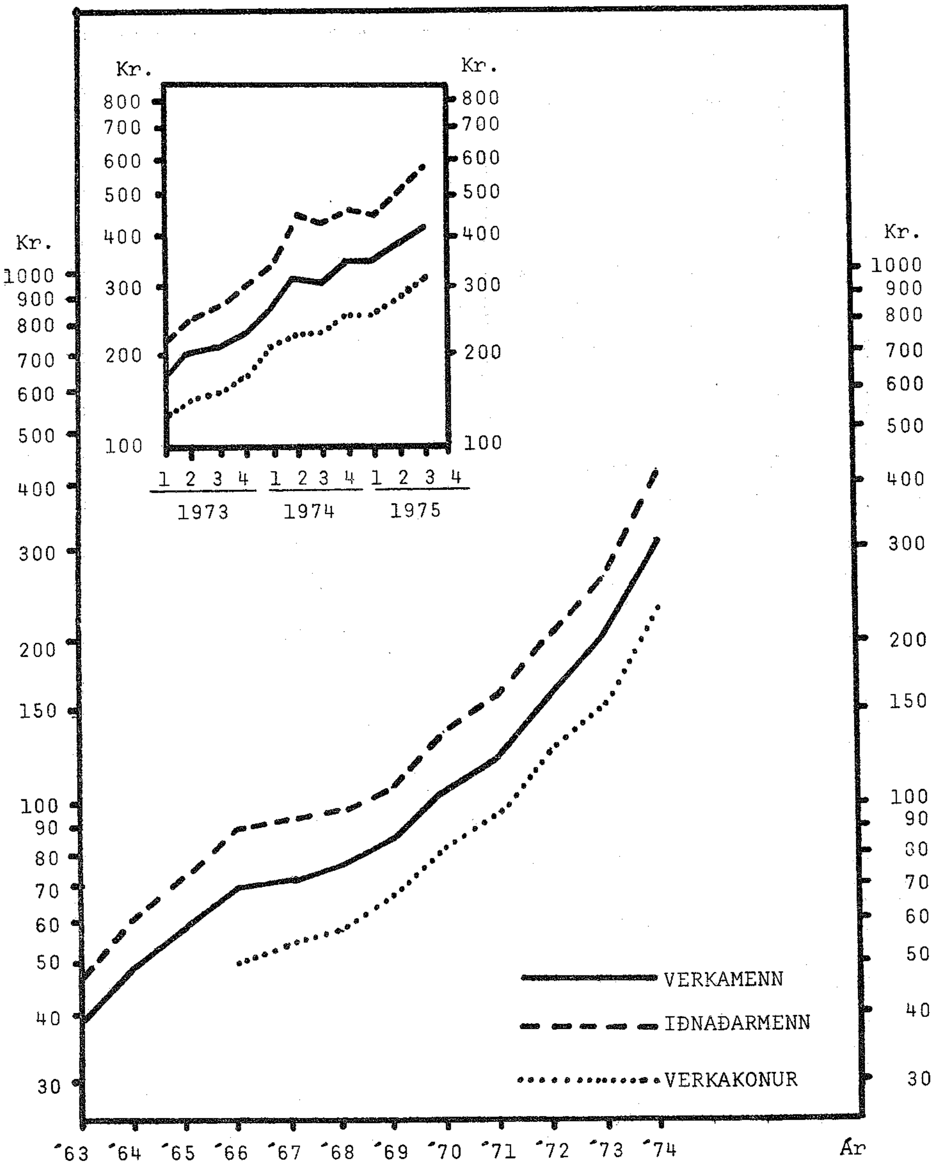

(Skali lin x log)

KAUPMÁTTUR

VERKAMENN

TAFLA 3.5		Kaupm. miðað við vísit.framf.kostn.		Kaupm. miðað við vísit.v. og þjón.	
		tímak. í dagv.	meðaltk. án hd.	tímak. í dagv.	meðaltk. án hd.
		1.	2.	3.	4.
1963		74,8	78,5	79,7	83,7
1964		79,7	82,6	84,8	87,9
1965		88,4	91,9	93,8	97,5
1966		96,0	98,8	100,0	102,9
1967		98,5	100,0	102,6	104,2
1968		90,3	91,7	93,9	95,3
1969		86,3	85,4	88,0	87,1
1970		93,1	92,7	93,9	93,6
1971		100,0	100,0	100,0	100,0
1972	1. ársfj.	*113,2*	*113,1*	*109,2*	*109,1*
	2. "	*113,3*	*118,2*	*109,7*	*114,4*
	3. "	*120,0*	*120,4*	*116,1*	*116,5*
	4. "	*122,9*	*124,2*	*118,0*	*119,3*
	Ársmeðaltal	117,4	119,1	113,3	114,9
1973	1. ársfj.	*117,3*	*117,5*	*111,5*	*111,7*
	2. "	*119,7*	*125,5*	*112,3*	*117,7*
	3. "	*120,8*	*125,0*	*113,8*	*117,7*
	4. "	*120,5*	*125,4*	*114,5*	*119,1*
	Ársmeðaltal	119,6	123,5	113,1	116,8
1974	1. ársfj.	*130,4*	*132,2*	*123,0*	*124,8*
	2. "	*134,4*	*141,7*	*127,4*	*134,3*
	3. "	*127,3*	*130,3*	*122,4*	*125,3*
	4. "	*126,0*	*129,2*	*118,5*	*121,5*
	Ársmeðaltal	129,3	133,1	122,6	126,2
1975	1. ársfj.	*115,2*	*114,5*	*109,8*	*109,1*
	2. "	*114,3*	*115,3*	*108,7*	*109,6*
	3. "	*114,2*	*114,8*	*107,1*	*107,6*

Varðandi útreikning á kaupmætti skal undirstrikað:

Samkomulag samningsaðila vinnumarkaðarins frá 26. mars 1975 um 4900 kr. kauphækkun á mánuði, sem greiðast átti í fyrsta skipti fyrir marsmánuð er ekki inni í fyrsta ársfjórðungi þar sem fyrirtækin greiddu þessa kauphækkun yfirleitt ekki fyrr en í apríl. Kaupmáttur er vanmetin vegna þessa um ca. 3,5 stig fyrir verkamenn. Sjá skýr. bls.

KAUPMÁTTUR
VERKAKONUR

TAFLA 3.6		Kaupm. miðað við vísit.framf.kostn.		Kaupm. miðað við vísit.vöru og þjón.	
		tímak. í dagv.	meðaltk. án hd.	tímak. í dagv.	meðaltk. án hd.
		1.	2.	3.	4.
1966		90,4	91,6	94,2	95,4
1967		97,0	96,8	101,1	100,9
1968		88,6	88,3	92,1	91,8
1969		84,5	84,5	86,1	86,1
1970		92,7	91,9	93,6	92,8
1971		100,0	100,0	100,0	100,0
1972	1. ársfj.	*117,0*	*116,7*	*112,9*	*112,6*
	2. "	*117,8*	*118,8*	*114,0*	*115,0*
	3. "	*120,9*	*120,6*	*117,0*	*116,7*
	4. "	*120,5*	*122,3*	*115,7*	*117,5*
	Ársmeðaltal	119,1	119,6	114,9	115,5
1973	1. ársfj.	*115,0*	*115,7*	*109,3*	*110,0*
	2. "	*117,3*	*118,5*	*110,0*	*111,1*
	3. "	*120,4*	*121,0*	*113,4*	*114,0*
	4. "	*119,1*	*121,9*	*113,2*	*115,8*
	Ársmeðaltal	118,1	119,4	111,6	112,9
1974	1. ársfj.	*131,7*	*136,5*	*124,3*	*128,8*
	2. "	*128,3*	*129,1*	*121,6*	*122,3*
	3. "	*120,9*	*121,6*	*116,3*	*117,0*
	4. "	*117,8*	*121,1*	*110,8*	*113,9*
	Ársmeðaltal	124,1	126,4	117,7	119,9
1975	1. ársfj.	*107,6*	*107,1*	*102,6*	*102,0*
	2. "	*110,2*	*110,2*	*104,8*	*104,8*
	3. "	*112,3*	*112,8*	*105,3*	*105,7*

Varðandi útreikning á kaupmætti er bent á skýringar á bls. Kaupmáttur verkakvenna á 1. ársfj. 1975 er því vanmetinn um ca. 4,1 stig.

KAUPMÁTTUR
IÐNAÐARMANNA

TAFLA 3.7		Kaupm. miðað við vísit.framf.kostn.		Kaupm. miðað við vísit.vöru og þjón.	
		tímak. í dagv.	meðaltk. án hd.	tímak. í dagv.	meðaltk. án hd.
		1.	2.	3.	4.
1963		73,6	74,6	78,4	79,5
1964		76,0	78,7	80,8	83,7
1965		84,9	90,5	90,1	96,1
1966		95,3	99,8	99,3	104,0
1967		96,5	100,5	100,5	104,8
1968		88,1	91,1	91,6	94,7
1969		81,6	83,2	83,2	84,8
1970		90,0	90,2	90,8	90,7
1971		100,0	100,0	100,0	100,0
1972	1. ársfj.	*113,8*	*114,3*	*109,8*	*110,3*
	2. "	*113,1*	*115,9*	*109,4*	*112,2*
	3. "	*116,2*	*118,3*	*112,5*	*114,4*
	4. "	*118,5*	*121,2*	*113,8*	*116,4*
	Ársmeðaltal	115,4	117,5	111,4	113,4
1973	1. ársfj.	*113,2*	*115,0*	*107,6*	*109,4*
	2. "	*115,8*	*119,9*	*108,6*	*112,4*
	3. "	*119,6*	*123,7*	*112,7*	*116,6*
	4. "	*122,0*	*126,2*	*115,9*	*119,9*
	Ársmeðaltal	117,8	121,5	111,4	114,9
1974	1. ársfj.	*127,5*	*129,7*	*120,3*	*122,4*
	2. "	*142,3*	*151,4*	*134,9*	*143,5*
	3. "	*134,0*	*138,8*	*128,8*	*133,4*
	4. "	*125,9*	*130,1*	*118,4*	*122,3*
	Ársmeðaltal	132,2	137,3	125,4	130,2
1975	1. ársfj.	*113,9*	*114,3*	*108,5*	*108,9*
	2. "	*112,3*	*115,7*	*106,8*	*110,1*
	3. "	*114,6*	*120,3*	*107,5*	*112,8*

Varðandi útreikning á kaupmætti er bent á skýringar á bls.
Kaupmáttur á 1. ársfj. 1975 er því vanmetinn um ca. 2,6 stig.

Kaupmáttur greidds tímakaups

Miðað við vísitölu framfærslukostnaðar.

1971 = 100

Línurit 3.3

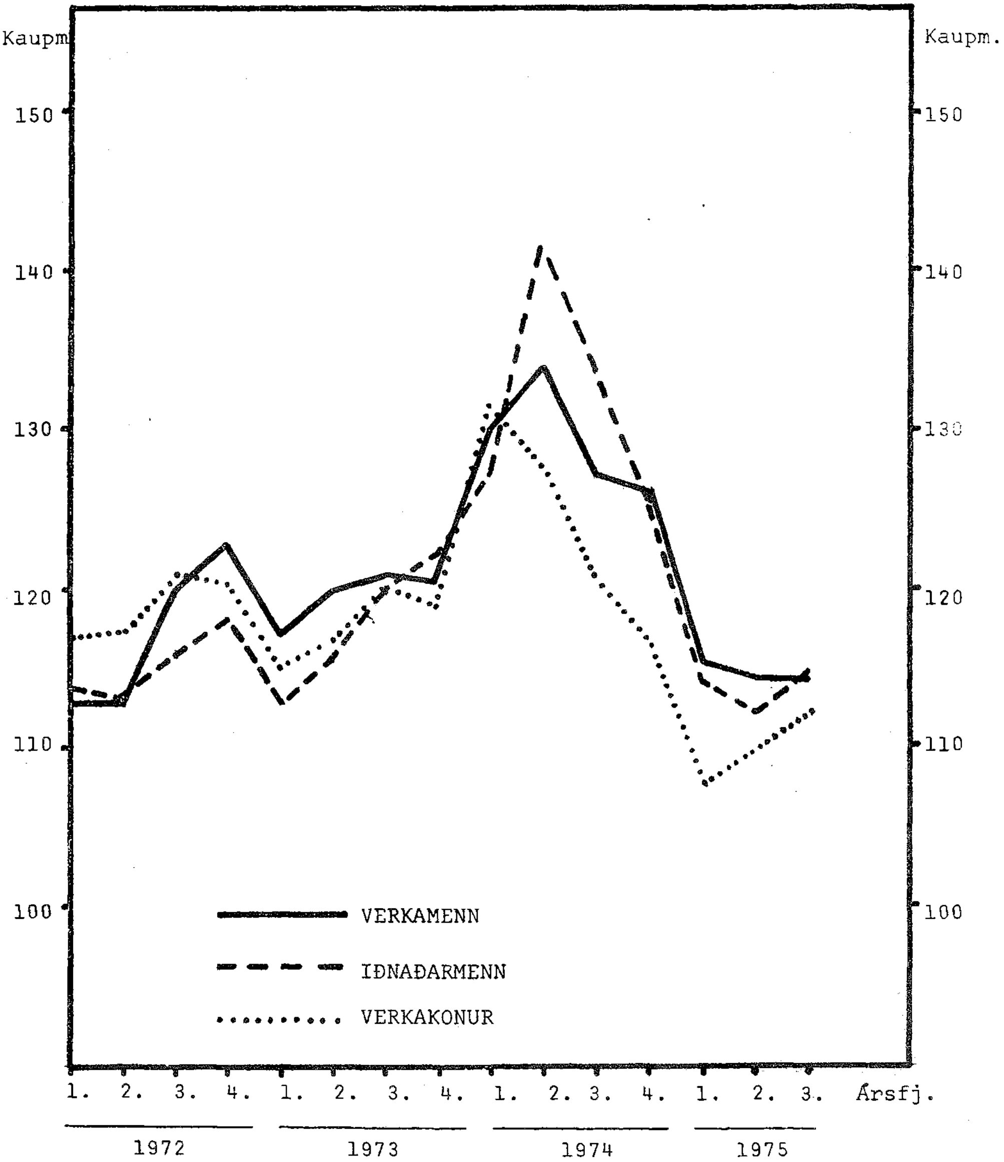

Kaupmáttur greidds tímakaups
Miðað við vísitölu vöru og þjónustu.
1971 = 100

Línurit 3.4

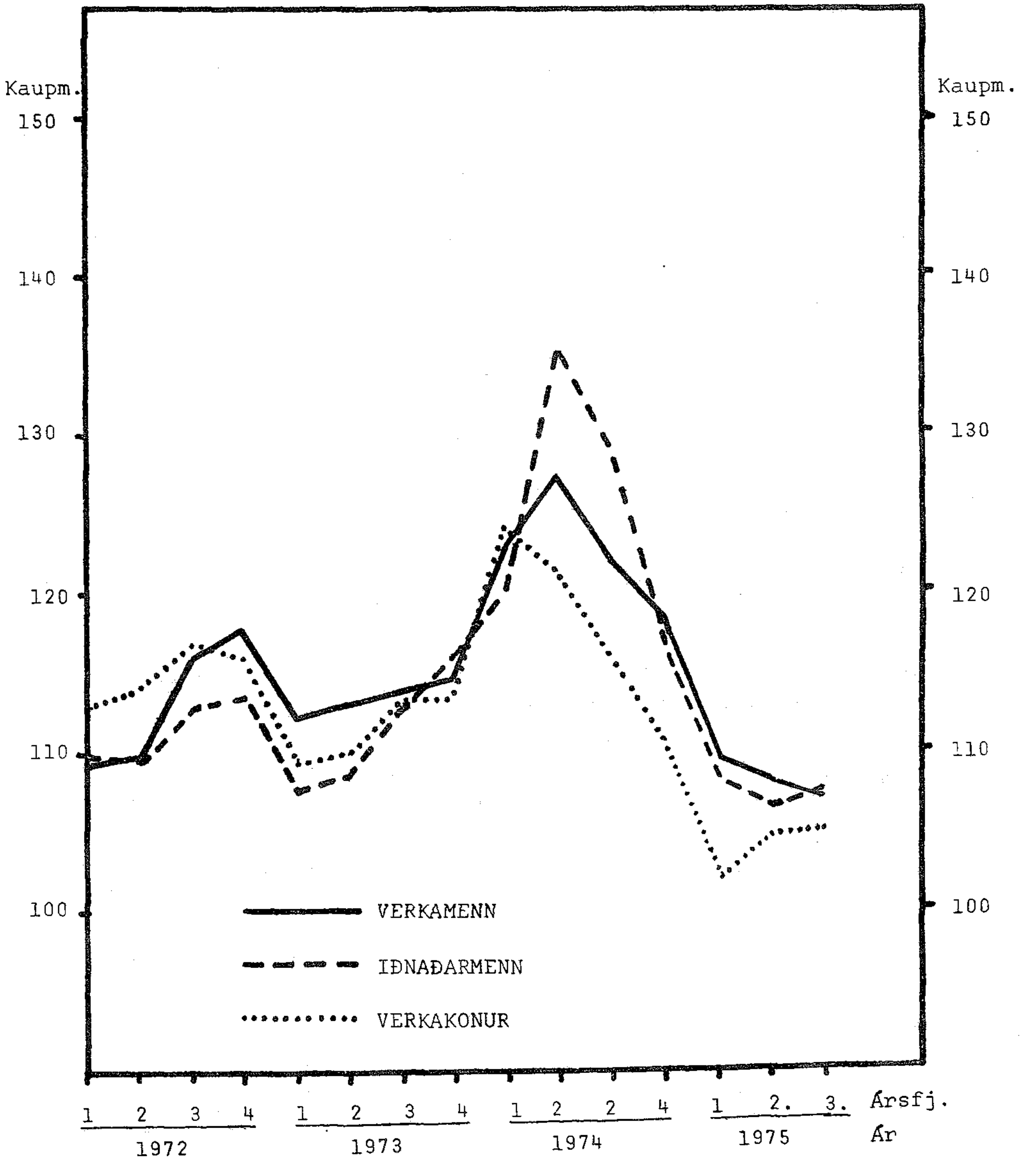

Skráð atvinnuleysi 1972 - 1975.

Tafla 4.1 sýnir fjölda atvinnulausra í lok mánaðar samkvæmt atvinnuleysisskráningu félagsmálaráðuneytisins fyrir árin 1973 til 1975 og ársmeðaltal áranna 1972, 1973 og 1974.

Í lok nóvember 1975 voru 473 atvinnulausir á skrá. Á sama tíma 1974 voru 319 og 1973 485.

Eftirfarandi yfirlit sýnir skráð atvinnuleysi á 8 stöðum á landinu 30. nóvember 1975.

	Karlar	Konur	Samt.
Akureyri	40	8	48
Hafnarfjörður	5	34	39
Keflavík	2	32	34
Reykjavík	90	37	127
Bakkagerði	12	7	19
Bíldudalur	12	25	37
Breiðdalsvík	1	10	11
Drangsnes	6	8	14
	168	161	329

Á þessum 8 stöðum var 69,6% heildaratvinnuleysisins á landinu. Af þeim 90 körlum, sem skráðir voru atvinnulausir í Reykjavík voru 54 bifreiðastjórar, sem flestir munu vera sjálfseignarbifreiðastjórar í atvinnuleit hjá Reykjavíkurborg, 10 málarar, 7 verkamenn og 5 sjómenn. Af þeim 37 konum, sem skráðar voru atvinnulausar í Reykjavík voru 14 iðnverkakonur og 13 verslunarkonur. Hjá Ráðningarstofu Reykjavíkurborgar var engin laus staða fyrir karlmenn í lok nóvembermánaðar 1975.

Á þeim fjórum stöðum, sem síðastir eru í upptalningunni hér að framan þ. e. Bakkagerði, Bíldudalur, Breiðdalsvík og Drangsnes, var atvinnuleysið mjög verulegt í hlutfalli við vinnuaflið á viðkomandi stöðum og má ætla að það hafi verið 10 - 20% af heildarmannaflanum á umræddum stöðum.

Skráðir atvinnuleysisdagar á öllu landinu 1975.

Febrúar	11837	Júlí	7973
Mars	8365	Ágúst	4841
Apríl	7871	September	4499
Maí	12788	Október	4571
Júní	14242	Nóvember	7899

Tafla 4.1

Fjöldi atvinnulausra á skrá í lok mánaðar 1972 - 1975.

	Reykjav.-svæði 1)	Reykja-nes 1)	Vestur-land	Vest-firðir 2)	Norðurl vestra 2)	Norðurl-eystra	Austur-land	Suður-land	Vestm.eyjar	Alls	Atvinnul. % af heildar-mannafla
1972											
Ársmeðaltal	63	1	14	3	165	117	51	19	11	444	0,5
1973											
Janúar	115	0	29	3	145	193	115	58	0	658	0,8
Febrúar	52	0	23	2	175	244	49	16	0	561	0,7
Mars	45	0	1	1	176	130	45	0	0	398	0,5
Apríl	29	0	1	2	186	39	33	0	0	290	0,3
Maí	151	0	1	2	167	31	14	0	0	366	0,4
Júní	30	0	2	1	187	4	1	0	0	225	0,2
Júlí	17	0	3	0	102	2	0	0	0	124	0,1
Ágúst	13	0	0	0	104	2	0	0	0	119	0,1
September	13	0	33	0	97	0	0	1	0	144	0,2
Október	51	0	50	0	51	0	0	22	0	174	0,2
Nóvember	120	60	44	1	74	69	28	89	0	485	0,6
Desember	149	78	32	0	176	127	153	75	0	790	0,9
Ársmeðaltal	65	12	18	1	137	70	36	22	0	361	0,4
1974											
Janúar	283	35	70	29	243	100	81	101	0	942	1,1
Febrúar	67	1	51	29	207	93	58	65	0	571	0,7
Mars	116	8	70	2	104	33	94	26	0	453	0,5
Apríl	113	1	77	7	106	7	30	0	0	341	0,4
Maí	159	0	78	19	78	2	47	0	0	383	0,4
Júní	53	0	14	21	28	3	32	0	0	151	0,2
Júlí	36	0	26	18	33	6	0	0	0	119	0,1
Ágúst	38	0	10	6	64	24	0	0	0	142	0,2
September	53	0	10	11	46	24	2	28	0	174	0,2
Október	50	20	5	1	58	3	19	58	0	214	0,2
Nóvember	57	25	12	1	78	31	52	63	0	319	0,4
Desember	78	42	10	0	98	165	155	63	0	611	0,7
Ársmeðaltal	92	11	36	12	95	41	47	34	0	368	0,4
1975											
Janúar	152	72	84	2	136	246	192	52	0	936	1,0
Febrúar	162	44	9	3	99	139	125	47	0	628	0,7
Mars	180	26	12	2	121	102	78	1	0	522	0,6
Apríl	342	25	14	2	109	81	21	0	0	594	0,6
Maí	739	26	159	0	86	243	16	12	0	1281	1,3
Júní	531	12	76	29	43	186	3	12	0	892	0,9
Júlí	195	5	49	1	51	35	1	13	0	350	0,3
Ágúst	141	1	31	1	55	33	0	12	0	274	0,3
September	105	1	40	27	23	65	9	5	0	275	0,3
Október	141	21	46	22	58	23	17	33	0	361	0,4
Nóvember	170	48	25	39	43	61	45	42	0	473	0,5

Skýringar:

1) Til Reykjavíkursvæðisins teljast auk Reykjavíkur, Seltjarnarnes, Kópavogur, Garðahreppur, Hafnarfjörður og Mosfellshreppur, en aðrir staðir á Reykjanesi eru taldir til Reykjaness.

2) Drangsnes og Hólmavík eru hér talin til Norðurlands vestra.

Heimild: Félagsmálaráðuneytið.

Mánaðarupphæðir nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga og kaupmáttur þeirra 1964 - 1975.

Í sambandi við kjarasamninga eru oft fleiri mál til meðferðar heldur en þau, sem samið er um milli atvinnurekenda og verkalýðsfélaga. Þannig eru mörg mál, er beint snerta ríkisvaldið. Eitt þeirra er lífeyristryggingabætur almannatrygginga.

Hér á eftir eru 4 töflur og 2 myndir, sem sýna þróun nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga 1964 - 1975. Áformað er að halda áfram að birta slík yfirlit hér í fréttabréfinu.

Tafla 5.1 sýnir ársfjórðungs- og ársmeðaltöl fyrir: 1) almennan elli- og örorkulífeyri 2) þær lágmarkstekjur, sem elli- og örorkulífeyrisþegum eru tryggðar 3) barnalífeyri á hvert barn og 4) mæðralaun m. v. 3 börn o. fl. Athygli skal vakin á því, að hér er um mánaðarupphæðir að ræða. Þannig var elli- og örorkulífeyrir 2.060,46 kr. að meðaltali á mánuði árið 1964 fyrir einstakling, sem var 67 ára við upphaf töku lífeyris og 16.139 kr. að meðaltali á 3. ársfjórðungi 1975. Tekjutrygging í sambandi við elli- og örorkulífeyri var tekin upp 1. ágúst 1971. Þannig er tekjulágum elli- og örorkulífeyrisþegum tryggðar vissar lágmarkstekjur.

Í töflu 5.2 eru sýndar vísitölur fyrir mánaðarupphæðirnar, sem sýndar eru í töflu 5.1. Eru vísitölurnar settar 100 1971. Á töflunni sést, að almennur elli- og örorkulífeyrir hefur hækkað um 204% frá 1971 til 3. ársfjórðungs 1975 og þær lágmarkstekjur, sem umræddum hópum eru tryggðar hafa hækkað um 406%. Barnalífeyrir hefur hins vegar hækkað um 229,4% og mæðralaun um 204% á sama tímabili.

Í töflu 5.3 er sýndur kaupmáttur tryggingabótanna m. v. vísitölu framfærslukostnaðar og í töflu 5.4 er sýndur kaupmáttur þeirra m. v. vísitölu vöru og þjónustu. Eðlilegra er að miða kaupmátt ellilífeyris við vísitölu vöru og þjónustu heldur en við vísitölu framfærslukostnaðar þar sem tekið er

tillit til barnabóta (áður fjölskyldubóta) í vísitölu framfærslukostnaðar en það er ekki gert í vísitölu vöru og þjónustu.

Af töflum 5.3 og 5.4 og línuriti 5.1, 5.2, 5.3 og 5.4 má glögglega sjá, að kaupmáttur tryggingabótanna hefur aukist á árunum 1964 - 1967, en síðan minnkað á árunum 1968 og 1969 en aftur farið að aukast 1970 og náð hámarki 1972. Síðan hefur kaupmátturinn farið rýrnandi eða staðið í stað, ef frá er talinn 2. ársfjórðungur 1974, en þá nær kaupmáttur tryggingabótanna hámarki á öllu því tímabili, sem hér er til umræðu. Kaupmáttur almenns elli- og örorkulífeyris, barnalífeyris og mæðralauna er svipaður á 3. ársfjórðungi 1975 og að meðaltali árið 1971, en kaupmáttur lágmarkstekjutryggingar elli- og örorkulífeyrisbóta hefur haldist betur, og var á 3. ársfjórðungi 1975 svipaður og hann hefur verið að meðaltali 3 undangengin ár. Ástæðan fyrir því, að kaupmáttur þeirra lágmarkstekna, sem elli- og örorkulífeyrisþegum eru tryggðar hefur haldist betur á síðustu mánuðum, en kaupmáttur almenns lífeyris er sú, að almennur lífeyrir hefur hækkað í hlutfalli við almennar kauptaxtabreytingar, en tekjutrygging í svipuðu hlutfalli og lægstu kauptaxtar. Þar sem sama krónutala hefur komið á alla kauptaxta í síðustu kjarasamningum hefur það þýtt, að lægstu kauptaxtar hafa hlutfallslega hækkað mest.

Tafla 5.1 Ársfjórðungs- og ársmeðaltöl fyrir mánaðarupphæðir nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga 1964 - 1975.

kr.

	Elli-/örorkulífeyrir 1)	Elli-/örorkulífeyrir að viðbættri tekjutrygg.2)	Barnalífeyrir á hvert barn	Mæðralaun m.v. 3 börn o. fl.
	(1)	(2)	(3)	(4)
1964	2.060,46		925,75	2.010,20
1965	2.283,25		1.001,43	2.174,53
1966	2.641,66		1.158,62	2.515,87
1967	2.794,68		1.225,72	2.661,64
1968	3.065,50		1.344,50	2.919,58
1969	3.587,00		1.573,00	3.416,00
1970	4.151,50		1.820,50	3.953,50
1971	5.308,33	5.775,00	2.507,33	5.055,75
1972				
1. ársfj.	6.468,00	10.000,00	3.310,00	6.160,00
2. "	6.468,00	10.000,00	3.310,00	6.160,00
3. "	7.244,00	11.200,00	3.707,00	6.900,00
4. "	7.244,00	11.200,00	3.707,00	6.900,00
Ársmeðaltal	6.856,00	10.600,00	3.508,50	6.530,00
1973				
1. ársfj.	7.244,00	11.200,00	3.707,00	6.900,00
2. "	8.113,00	12.544,00	4.152,00	7.728,00
3. "	8.535,00	13.196,00	4.368,00	8.128,00
4. "	9.133,00	14.120,00	4.674,00	8.698,00
Ársmeðaltal	8.256,25	12.765,00	4.225,25	7.863,50
1974				
1. ársfj.	9.772,00	15.108,00	5.001,00	9.307,00
2. "	12.215,00	18.886,00	6.251,00	11.633,00
3. "	12.215,00	18.886,00	6.251,00	11.633,00
4. "	13.079,67	20.983,00	6.693,33	12.456,33
Ársmeðaltal	11.820,42	18.465,75	6.049,08	11.257,33
1975				
1. ársfj.	13.339,00	21.399,00	6.826,00	12.703,00
2. "	14.540,00	26.300,00	7.440,00	13.846,00
3. "	16.139,00	29.223,00	8.259,00	15.369,00

1) Hér er um að ræða einstaklingslífeyri miðað við 67 ára aldur við upphaf töku lífeyris.

2) Þ. e. þær lágmarkstekjur, sem elli- og örorkulífeyrisþegum eru tryggðar.

Heimild: Hagtíðindi, september 1975.

Tafla 5.2 Vísitölur fyrir ársfjórðungs- og ársmeðaltöl nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga 1964 - 1975.

1971 = 100.

	Elli-/örorku-lífeyrir	Elli-/örorku lífeyrir að viðbættri tekjutrygg.	Barna líf-eyrir	Mæðra-laun m.v. 3 börn o. fl.
1964	38,8		36,9	39,8
1965	43,0		39,9	43,0
1966	49,8		46,2	49,8
1967	52,7		48,9	52,7
1968	57,8		53,6	57,8
1969	67,6		62,7	67,6
1970	78,2		72,6	78,2
1971	100,0	100,0	100,0	100,0
1972				
1. ársfj.	121,8	173,2	132,0	121,8
2. "	121,8	173,2	132,0	121,8
3. "	136,5	193,9	147,8	136,5
4. "	136,5	193,9	147,8	136,5
Ársmeðaltal	129,2	183,5	139,9	129,2
1973				
1. ársfj.	136,5	193,9	147,8	136,5
2. "	152,8	217,2	165,6	152,9
3. "	160,8	228,5	174,2	160,8
4. "	172,1	244,5	186,4	172,0
Ársmeðaltal	155,5	221,0	168,5	155,5
1974				
1. ársfj.	184,1	261,6	199,5	184,1
2. "	230,1	327,0	249,3	230,1
3. "	230,1	327,0	249,3	230,1
4. "	246,4	363,3	267,0	246,4
Ársmeðaltal	222,7	319,8	241,3	222,7
1975				
1. ársfj.	251,3	370,5	272,2	251,3
2. "	273,9	455,4	296,7	273,9
3. "	304,0	506,0	329,4	304,0

Tafla 5.3 Ársfjórðungs- og ársmeðaltöl fyrir vísitölur kaupmáttar nokkurra lífeyristrygginga-bóta almannatrygginga 1964 - 1975.

M. v. vísitölu framfærslukostnaðar.
1971 = 100.

	Elli-/örorku-lífeyrir	Elli-/örorku-lífeyrir að viðbættri tekjutrygg.	Barna-líf-eyrir	Mæðra-laun m.v. 3 börn o. fl.
1964	80,8		76,9	82,9
1965	83,5		77,5	83,5
1966	87,4		81,0	87,4
1967	89,5		83,0	89,5
1968	84,6		78,5	84,6
1969	81,4		75,5	81,4
1970	83,2		77,2	83,2
1971	100,0	100,0	100,0	100,0
1972				
1. ársfj.	117,7	167,3	127,5	117,7
2. "	109,6	155,9	118,8	109,6
3. "	120,5	171,1	130,5	120,5
4. "	119,8	170,2	129,8	119,8
Ársmeðaltal	117,1	166,4	126,8	117,1
1973				
1. ársfj.	112,3	159,5	121,5	112,3
2. "	116,4	165,4	126,1	116,4
3. "	116,8	165,9	126,5	116,8
4. "	115,6	164,2	125,2	115,5
Ársmeðaltal	115,4	164,0	125,0	115,4
1974				
1. ársfj.	111,8	158,9	121,2	111,8
2. "	124,6	177,0	135,0	124,6
3. "	116,3	165,3	126,0	116,3
4. "	110,7	163,3	120,0	110,7
Ársmeðaltal	115,5	165,9	125,2	115,5
1975				
1. ársfj.	100,4	148,1	108,8	100,4
2. "	98,0	162,9	106,1	98,0
3. "	101,1	168,3	109,5	101,1

Tafla 5.4 Ársfjórðungs- og ársmeðaltöl fyrir vísitölur kaupmáttar nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga 1964 - 1975.

M. v. vísitölu vöru og þjónustu.

1971 = 100.

	Elli-/örorkulífeyrir	Elli-/örorkulífeyrir að viðbættri tekjutrygg.	Barnalífeyrir	Mæðralaun m.v. 3 börn o. fl.
1964	85,8		81,6	88,1
1965	88,7		82,3	88,7
1966	90,9		84,3	90,9
1967	93,1		86,4	93,1
1968	88,0		81,6	88,0
1969	82,9		76,9	82,9
1970	83,9		77,9	83,9
1971	100,0	100,0	100,0	100,0
1972				
1. ársfj.	113,5	161,4	123,0	113,5
2. "	106,1	150,9	115,0	106,1
3. "	116,6	165,6	126,2	116,6
4. "	115,1	163,5	124,6	115,1
Ársmeðaltal	112,9	160,4	122,3	112,9
1973				
1. ársfj.	106,7	151,6	115,6	106,7
2. "	109,1	155,1	118,3	109,2
3. "	110,0	156,3	119,2	110,0
4. "	109,8	156,0	119,0	109,8
Ársmeðaltal	109,0	154,9	118,1	109,0
1974				
1. ársfj.	105,6	150,0	114,4	105,6
2. "	118,1	167,8	127,9	118,1
3. "	111,9	159,0	121,2	111,9
4. "	104,1	153,6	112,9	104,1
Ársmeðaltal	109,8	157,7	119,0	109,8
1975				
1. ársfj.	95,7	141,1	103,7	95,7
2. "	93,2	154,9	100,9	93,2
3. "	94,8	157,8	102,7	94,8

Ársfjórðungsmeðaltöl fyrir vísitölur kaupmáttar nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga 1972 - 1975.

M. v. vísitölu framfærslukostnaðar

1971 = 100

Línurit 5.1

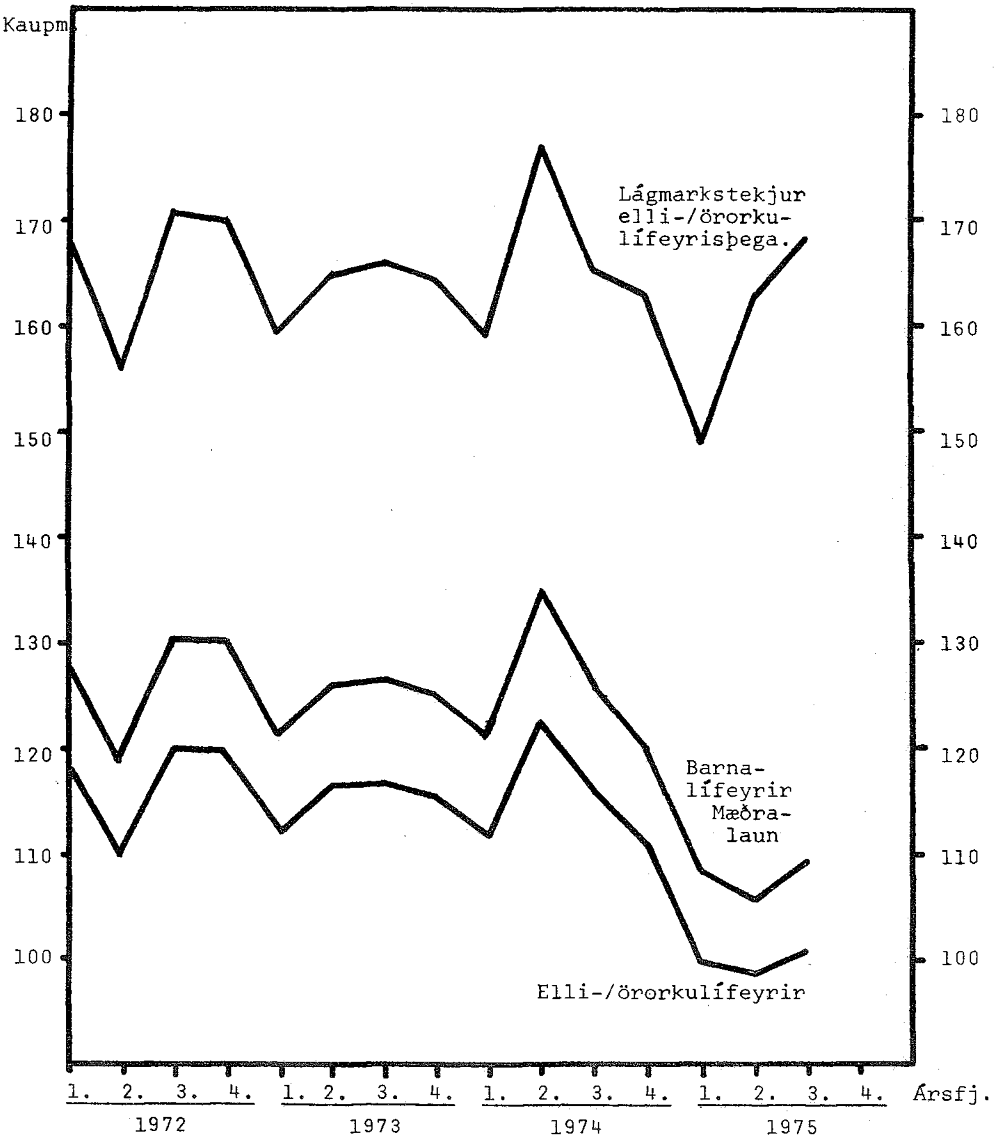

Ársfjórðungsmeðaltöl fyrir vísitölur kaupmáttar nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga 1972 - 1975.

M. v. vísitölu vöru og þjónustu
1971 = 100

Línurit 5.2

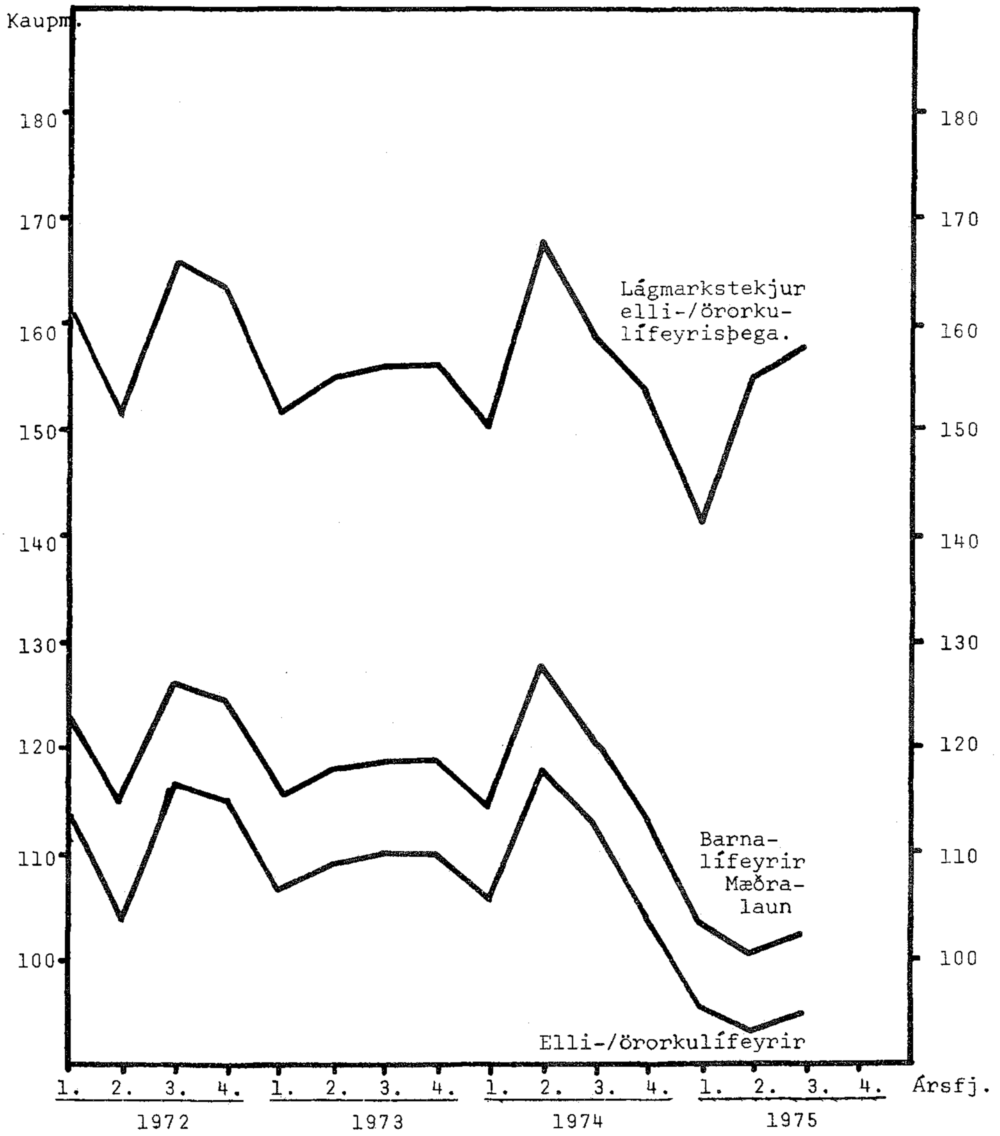

Kaupmáttur nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga 1964 - 1975.

M. v. vísitölu framfærslukostn.
1971 = 100

Línurit 5.3

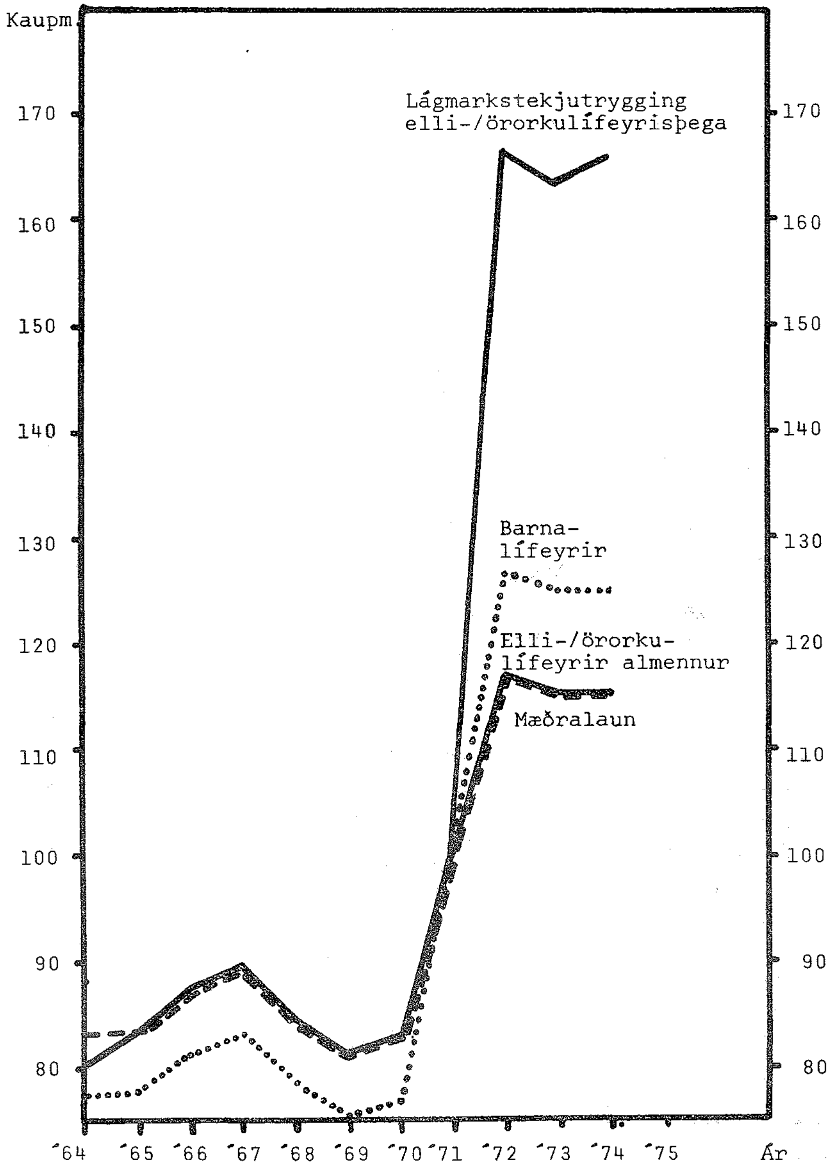

Kaupmáttur nokkurra lífeyristryggingabóta almannatrygginga 1964 - 1975.

M. v. vísitölu vöru og þjónustu.

1971 = 100

Línurit 5.4

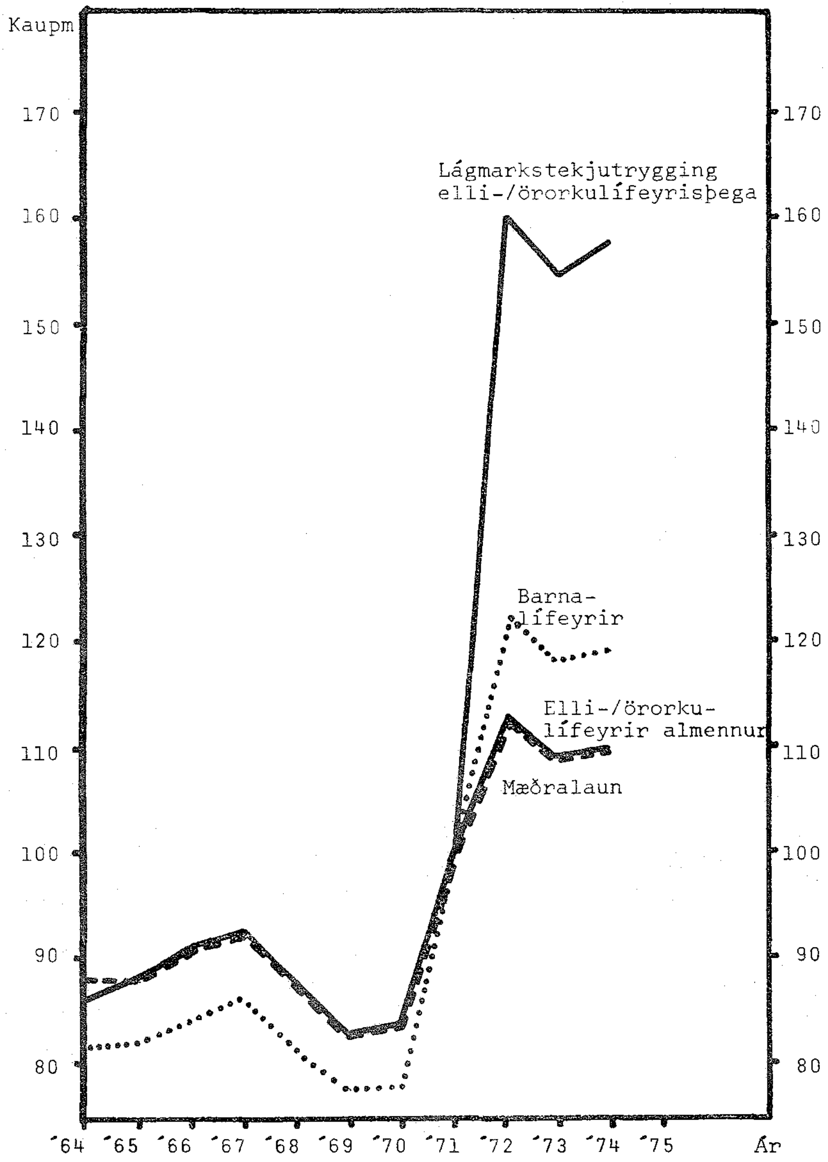

Meðal brúttótekjur kvæntra karla skv. skattframtölum 1962 - 1974.

Hér á eftir fer yfirlit um meðalbrúttótekjur kvæntra karla úr níu starfsstéttum á árunum 1962 - 1973. Upplýsingar þar að lútandi eru fengnar úr Hagtíðindum 1964 - 1974 og eru byggðar á fram töldum tekjum eins og þær eru ákvarðaðar af skattstjóra.

Með brúttótekjum er hér átt við tekjur samkv. III kafla persónuframtals án nokkurs frádráttar. Fram til 1967 taka tölurnar aðeins til kvæntra karla á aldrinum 25 - 66 ára, en eftir það ná þær til allra kvæntra karla á landinu. Tekjur eiginkvenna og barna eru yfirleitt færðar á framtal karlmannsins, þar sem mjög fáar eiginkonur telja sér í hag að nota heimild til að telja fram sjálfstætt. Má því ætla að eftirfarandi upplýsingar gefi góða mynd af meðalbrúttótekjum heimilanna á hverjum tíma. Um frekari skýringar vísast til Hagtíðinda, októberhefti 1975.

Tafla 6.1 sýnir þróunina frá 1972 - 1974. Brúttótekjur þeirra níu starfshópa, sem hér um ræðir hækkuðu um 33,5% frá 1972 til 1973 og 46,3% 1973 til 1974. Þessir níu starfshópar töldu á árinu 1974 alls 14721 kvænta karla eða 35% allra kvæntra karla á landinu. Þar af voru faglærðir og iðnnemar 5656, ófaglærðir 5618 og verslunar- og skrifstofumenn 3447. Miðað við árið á undan þá hefur faglærðum fjölgað um 2,6%, ófaglærðum fækkað um 0,4% og verslunar- og skrifstofumönnum fjölgað um 9%. Í heild er fjölgunin í þessum starfshópum 1,0%.

Tafla 6.2 sýnir þróun peningatekna umræddra starfsstétta frá 1962 til 1974 og tafla 6,3 sýnir vísitölur fyrir sömu stærðir. Sjá má af töflu 6,3 að meðalbrúttópeningatekjur allra kvæntra karla hafa hækkað um 758% á tímabilinu frá 1963 til 1974. Mest hafa hækkað tekjur faglærðra við byggingastörf eða um 794%, ófaglærðra við byggingastörf um 791% og tekjur skrifstofufólks (sem starfar ekki í verslunum né hjá opinberum aðilum) um 788%. Minnst hafa hækkað tekjur ófaglærðra við iðnaðarframleiðslu 705%, ófaglærðir við fiskvinnslu

707%, ófaglærðir við flutningastörf (bifreiðastjórar eru ekki í þessum hópi) 741% og ófaglærðir aðrir um 743%. Allar þessar tölur miðast við tímabilið 1963 til 1974.

Á töflu 6.4 má sjá meðalbrúttótekjur þriggja starfshópa. Samkvæmt þessum tölum voru tekjur faglærðra og iðnnema 19,6% hærri en tekjur ófaglærðra og tekjur verslunar- og skrifstofufólks 12,9% hærri en tekjur ófaglærðra árið 1974. 1973 voru tekjur faglærðra og iðnnema 18,0% hærri en tekjur ófaglærðra og tekjur verslunar- og skrifstofufólks 13,5% hærri en tekjur ófaglærðra. 1963 voru sambærilegar hlutfallstölur 12,1% og 6,4%.

Tafla 6.5 sýnir vísitölur fyrir meðalbrúttótekjur sömu hópa og í töflu 6.4 Frá 1963 til 1974 hafa brúttótekjur faglærðra og iðnnema hækkað mest eða um 780%, brúttótekjur verslunar- og skrifstofufólks um 775% og ófaglærðra um 725%. Rétt er að leggja áherslu á, að tölur um laun verslunar- og skrifstofufólks í þessum töflum gefa ekki jafn rétta mynd af kjörum verslunar- og skrifstofufólks í heild, og samsvarandi tölur fyrir aðra starfshópa. Ástæðan fyrir því er sú, að meiri hluti verslunar- og skrifstofufólks er kvenfólk, sem vinnur yfirleitt störf, sem ekki eru eins vel borguð og þau störf, er karlmenn gegna.

Töflur 6.6 og 6.7 sýna kaupmátt umræddra meðalbrúttótekna. Samkvæmt þeim hefur kaupmáttur meðalbrúttótekna allra kvæntra karla aukist um 81% á tímabilinu frá 1963 til 1974, ef miðað er við vísitölu framfærslukostnaðar, en um 62%, ef miðað er við vísitölu vöru og þjónustu fyrir sama tímabil. Kaupmáttur brúttótekna allra kvæntra karla jókst um 25 - 28% 1963 til 1966 en minnkaði síðan á árunum 1967 til 1969 og var 1969 svipaður og 1963. Frá þeim tíma hefur verið um samfellda aukningu að ræða. Kaupmáttur meðalbrúttótekna faglærðra hefur aukist um 3,1% frá 1973 til 1974, ófaglærðra um 1,7% og verslunar og skrifstofufólks um 1,2% fyrir sama tímabil miðað við vísitölu framfærslukostnaðar. Sé hins vegar miðað við vísitölu vöru og þjónustu þá hefur kaupmáttur meðalbrúttótekna faglærðra aukist um 3,7%, ófaglærðra um 2,3% og verslunar- og skrifstofufólks um 1,8% frá 1973 - 1974.

Tafla 6.1 Meðalbrúttótekjur kvæntra karla eftir samandregnum starfsstéttum 1972 - 1974.

þús. kr.

	1972	1973	Breyting f.f. ári %	1974	Breyting f.f. ári %
1. Faglærðir, iðnnemar o.þ.h. við byggingarstörf og aðrar verklegar framkvæmdir.	716	948	32,4	1.394	47,0
2. Faglærðir, iðnnemar o.þ.h. við önnur störf.	695	931	34,0	1.373	47,5
3. Ófaglærðir v/byggingarstörf og aðrar verklegar framkvæmdir.	628	848	35,0	1.229	44,9
4. Ófaglærðir v/fiskvinnslu.	574	776	35,2	1.130	45,6
5. Ófaglærðir v/iðnaðarframleiðslu.	578	769	33,0	1.111	44,5
6. Ófaglærðir v/flutningastörf (þar með t.d. hafnarverkamenn).	637	852	33,8	1.286	50,9
7. Ófaglærðir aðrir.	576	749	30,0	1.088	45,3
8. Skrifstofu- og afgreiðslufólk hjá verslunum o.þ.h. (ekki yfirmenn).	664	881	32,7	1.276	44,8
9. Skrifstofufólk og hliðstætt starfslið hjá öðrum (þó ekki opinberum aðilum).	714	942	31,9	1.367	45,1
10. Vegið meðaltal (1-9)	654	873	33,5	1.277	46,3
11. Allir kvæntir karlar.	696	944	35,6	1.372	45,3

Heimild: Hagtíðindi 1973 - 1975.

Tafla 6.2

Meðalbrúttótekjur kvæntra karla eftir samandregnum starfsstéttum 1962-1974.

þús. kr.

	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974
1. Faglærðir, iðnnemar o.þ.h. við byggingarstörf og aðrar verklegar framkvæmdir.	126	156	199	245	300	297	299	332	436	570	716	948	1394
2. Faglærðir, iðnnemar o.þ.h. við önnur störf.	127	158	198	236	286	288	301	344	441	552	695	931	1373
3. Ófaglærðir v/byggingarstörf og aðrar verklegar framkvæmdir.	111	138	179	213	251	261	266	297	384	487	628	848	1229
4. Ófaglærðir v/fiskvinnslu.	116	140	174	211	246	233	233	284	361	445	574	776	1130
5. Ófaglærðir v/iðnaðarframleiðslu.	114	138	172	202	239	244	255	290	368	453	578	769	1111
6. Ófaglærðir v/flutningastörf (þar með t.d.hafnarverkamenn).	122	153	184	214	255	263	278	312	392	483	637	852	1286
7. Ófaglærðir aðrir.	103	129	165	191	235	236	252	278	350	448	576	749	1088
8. Skrifstofu- og afgreiðslufólk hjá verslunum o.þ.h. (þó ekki yfirmenn).	119	147	186	222	263	277	293	327	414	511	664	881	1276
9. Skrifstofufólk og hliðstætt starfslið hjá öðrum (þó ekki opinb. aðilum).	122	154	195	232	283	298	309	351	453	550	714	942	1367
Vegið meðaltal (1-9)	120	148	186	222	267	270	280	318	407	511	654	873	1277
Allir kvæntir karlar 1)	131	160	204	248	289	283	297	338	431	548	696	944	1372

1) Fram að 1967 einungis kvæntir karlar á aldrinum 25 - 66 ára.

Heimild: Hagtíðindi 1964 - 1975.

Vísitölur fyrir meðalbrúttótekjur kvæntra karla eftir samandregnum starfsstéttum 1962 - 1974.

Tafla 6.3

1963 = 100

	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974
1. Faglærðir, iðnnemar o.þ.h. við byggingarstörf og aðrar verklegar framkvæmdir.	81	100	128	157	192	190	192	213	280	365	459	608	894
2. Faglærðir, iðnnemar o.þ.h. við önnur störf.	80	100	125	149	181	182	191	218	279	349	440	589	869
3. Ófaglærðir v/byggingarstörf og aðrar verklegar framkvæmdir.	80	100	130	154	182	189	193	215	278	353	455	614	891
4. Ófaglærðir v/fiskvinnslu.	83	100	124	151	176	166	166	203	258	318	410	554	807
5. Ófaglærðir v/iðnaðarframleiðslu.	83	100	125	146	173	177	185	210	267	328	419	557	805
6. Ófaglærðir v/flutningastörf (þar með t. d. hafnarverkamenn).	80	100	120	140	167	172	182	204	256	316	416	557	841
7. Ófaglærðir aðrir.	80	100	128	148	182	183	195	216	271	347	447	581	843
8. Skrifstofu- og afgreiðslufólk hjá verslunum o.þ.h. (ekki yfirmenn).	81	100	127	151	179	188	199	222	282	348	452	599	868
9. Skrifstofufólk og hliðstætt starfslið hjá öðrum (þó ekki opinberum aðilum).	79	100	127	151	184	194	201	228	294	357	464	612	888
Vegið meðaltal (1-9)	81	100	126	150	180	183	189	215	276	346	442	590	863
Allir kvæntir karlar	82	100	128	155	181	177	186	211	269	343	435	590	858

Tafla 6.4 Meðalbrúttótekjur kvæntra karla eftir samandregnum starfsstéttum 1962-1974.

þús. kr.

	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974
Faglærðir og iðnnemar (1-2)[1]	127	157	198	239	291	291	300	340	439	558	702	937	1381
Ófaglærðir (3-7)[1]	114	140	175	207	245	246	254	291	370	461	594	794	1155
Versl.og skrifstofuf. (8-9)[1]	120	149	189	225	269	283	298	334	427	524	681	901	1304
Vegið meðaltal	120	148	186	222	267	270	280	318	407	511	654	873	1277

Tafla 6.5 Vísitölur fyrir meðalbrúttótekjur kvæntra karla eftir samandregnum starfsstéttum 1962 - 1974.

1963 = 100

	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974
Faglærðir og iðnnemar (1-2)[1]	81	100	126	152	185	185	191	217	280	355	447	597	880
Ófaglærðir (3-7)[1]	81	100	125	148	175	176	181	208	264	329	424	567	825
Versl.og skrifstofuf. (8-9)[1]	81	100	127	151	181	190	200	224	287	352	457	605	875
Vegið meðaltal	81	100	126	150	180	183	189	215	276	346	442	590	863

1) Tölur í svigum vísa til starfaflokkunar í töflum 6.1, 6.2 og 6.3.

Tafla 6.6

Kaupmáttur meðalbrúttótekna kvæntra karla
eftir samandregnum starfsstéttum 1962-1974.
Miðað við vísitölu framfærslukostnaðar.
1963 = 100

	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	Breyting f.f.ári %
Faglærðir (1-2) [1]	91	100	106	119	131	126	113	105	120	143	164	179	185	3,1
Ófaglærðir (3-7)[1]	92	100	105	116	124	121	108	101	114	133	156	171	174	1,7
Versl.og skrifst.f.(8-9)[1]	91	100	106	119	128	130	119	110	124	143	168	182	184	1,2
Vegið meðaltal	92	100	106	118	128	125	112	105	119	140	162	177	181	2,3
Allir kvæntir karlar	93	100	107	121	128	121	110	103	116	139	160	178	181	1,6

Tafla 6.7

Kaupmáttur meðalbrúttótekna kvæntra karla
eftir samandregnum starfsstéttum 1962-1974.
Miðað við vísitölu vöru og þjónustu.
1963 = 100

	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	Breyting f.f.ári %
Faglærðir (1-2)[1]	91	100	105	118	128	124	110	101	114	135	148	158	164	3,7
Ófaglærðir (3-7)[1]	92	100	105	116	121	118	105	97	108	125	141	151	155	2,3
Versl.og skrifst.f.(8-9)[1]	91	100	106	118	125	128	116	105	117	134	152	161	164	1,8
Vegið meðaltal	91	100	105	117	125	122	110	100	112	132	147	157	162	2,9
Allir kvæntir karlar	92	100	107	121	125	118	107	99	110	130	145	158	162	2,2

1) Tölur í svigum vísa til starfaflokkunar í töflum 6.1, 6.2 og 6.3.

Verkföll og verkbönn.

Í töflu 7.1 er að finna yfirlit um vinnustöðvanir hér á landi frá árinu 1960 og út árið 1975. Í fréttabréfum nr. 14 og 18 eru skráðar ítarlegar skýringar á samsvarandi töflum.

Í fréttabréfi nr. 24 er gerð grein fyrir helstu vinnustöðvunum á fyrri hluta ársins 1974. Seinni hluti ársins var mjög friðsamur, eina verkfallið var verkfall línumanna en það hófst 19. júní og stóð til 10. júlí.

Þegar litið er á árið 1975 er rétt að hafa í huga, að samningar frá 26. febrúar 1974 áttu að gilda í tvö ár en þegar á árinu 1974 var samningum sagt upp vegna gengisbreytinga og frestun á gildistöku kaupgreiðsluvísitölu. Árið 1975 ber merki versnandi lífskjara, samningar voru gerðir til skamms tíma, kjarabætur samdar einkum til handa láglaunafólki, tíð verkföll bæði lögleg og ólögleg þótt tekist hafi að sneiða hjá stórátökum.

Þriðja apríl gerðu starfsmenn Kaupfélagsverksmiðjanna á Selfossi ólöglegt verkfall vegna brottvikningar eins starfsmanns, stóð verkfallið til 22. apríl. Á miðnætti 9. apríl hófst verkfall undirmanna og síðar yfirmanna á skuttogurum yfir 500 tonn og stóð það sleitulaust til 27. júní, höfðu þá allir skuttogarar yfir 500 tonn stöðvast 22 að tölu. Samúðarverkfall vélstjóra á kaupskipaflotanum hófst 14. maí og stóð til 9. júní. Starfsmenn ríkisverksmiðjanna hófu verkfall 12. maí, 29. maí voru gefin út bráðabirgðalög um lausn deilunnar en þeim lögum var ekki hlýtt nema að litlu leyti og verður verkfallið því að teljast ólöglegt eftir 29. maí, verkfallið leystist 6. júní.

Aðildarfélög Alþýðusambands Íslands og Vinnuveitendasambands Íslands gerðu með sér kjarasamning án þess að til vinnustöðvana kæmi, sem tók gildi 1. mars en sá samningur átti aðeins að gilda til 1. júní. Alþýðusambandið boðaði verkfall flestra aðildarfélaga sinna frá og með 11. júní, síðan var verkfallsboðuninni frestað um 2 daga. Samningar tókust 13. júní, sama dag hófust verkföll en þeim var aflýst jafnóðum og félögin

höfðu tekið afstöðu til samninganna, verkföll langflestra stóðu því aðeins 1/2 - 1 dag.

Róðrarstöðvun skipverja á fiskiskipaflotanum hófst 22. og 23. október, vildu skipverjar með þessu mótmæla gildistöku nýs fiskverðs svo og mótmæla sjóðakerfi sjávarútvegsins og kröfðust að það yrði lagt niður. Róðrarstöðvunin var fyrirvaralaus og var brot á gildandi kjarasamningum og því ólögmæt. Samkomulag náðist 25. október.

Kennarar í Tækniskólanum hófu ólöglegt verkfall 1. september, sem stóð til 10. september. Kennarar í Flensborg fóru einnig í ólöglegt verkfall dagana 7. október til 10. október.

Athygli vekur hversu mörg ólögleg verkföll verða á árinu 1975. Áður er minnst á ólögleg verkföll starfsfólks í Kaupfélagsverksmiðjunum á Selfossi, starfsfólks ríkisverksmiðja eftir setningu bráðabirgðalaga, heimsigling fiskiskipaflotans og kennaraverkföll í Flensborg og Tækniskólanum. Auk þess teljast eftirfarandi verkföll ólögleg: yfirvinnubann eða "veikindi" flugumferðastjóra frá 3. maí - 13. maí, verkfall flugvirkja 28. júní og 4. júlí og verkfall flugfreyja 3. september en verkföll þeirra stóðu mjög stutt. Þá má nefna vinnustöðvun eða seinagang við vinnu við framkvæmdir á Grundartanga, sem stöfuðu af útborgunartöfum.

Að lokum má nefna kvennafrídaginn 24. október þegar flestar konur á landinu tóku sér frí frá vinnu svo og frí sem margir tóku sér 27. nóvember til þess að mótmæla samningum við Vestur-Þjóðverja í landhelgismálinu. Þessar tvær síðustu aðgerðir hafa ekki verið skoðaðar tölulega og eru því ekki inni í eftirfarandi töflum.

Engin verkbönn voru á árinu.

Verkföll og verkbönn árin 1960 - 1975.

Tafla 7.1	Fjöldi vinnu - stöðv-ana	Dagar með vinnu-stöðv.	Fjöldi þátttak-enda	Vinnustöðvunardagar A.S Í Land-fólk	Vinnustöðvunardagar A.S Í Far og fiskims. sjómenn	Vinnustöðvunardagar Aðrir	Vinnustöðvunardagar Samtals
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1960	3	14	125	580	100		680
1961	70	214	16357	249188	28289	960	278437
1962	24	171	3029	19140	80490	352	99982
1963	66	153	21262	205959	114	700	206773
1964	4	32	1207	10441			10441
1965	66	147	15727	31959	51970	540	84469
1966	23	13	1866	5254			5254
1967	60	87	9371	14076	2475	1620	18171
1968	67	60	20083	221939			221939
1969	137	86	33826	100332	46540	2969	149842
1970	65	48	15705	296596	7147		303743
1971	7	79	1790	6120	26139	180	32439
1972	5	56	1100	7225	4946		12171
1973	5	90	729	4714	9678		14392
1974	94	63	30948	89745	3917		93662
1975	122	86	20843	21907	41369	596	63872

Tapaðir vinnudagar vegna verkfalla
og atvinnuleysis árin 1960 - 1975.

Tafla 7.2	Verk-falls-dagar	Þar af atvl. dagar	Tapaðir vinnudagar vegna vinnust.	vegna atvl.	Samtals
	1.	2.	3.	4.	5.
1960	680	1	679	19284	19963
1961	278437	835	277602	20228	297830
1962	99982	200	99782	13173	112955
1963	206773	207	206566	9970	216536
1964	10441	21	10420	14925	25345
1965	84469	338	84131	35319	119450
1966	5254	21	5233	37088	42321
1967	18171	127	18044	73113	91157
1968	221939	4883	217056	257516	474572
1969	149842	7492	142350	572412	714762
1970	303743	5771	297972	267662	565634
1971	32439	357	32082	147654	179736
1972	12171	110	12061	104568	116629
1973	14392	72	14320	59622	73942
1974	93662	373	93289	65000	158289
1975	63872	✕ 383	63489	✕ 117686	181175

✕ Áætlaðar tölur.

Tafla 7.2 sýnir fjölda tapaðra vinnudaga, vegna verkfalla og atvinnuleysis árin 1960 - 1975. Þess ber að geta að hér kemur einungis fram vinnutap þeirra, sem taka þátt í verkföllum, en ekki annarra sem það bitnar á, nema það leiði til atvinnuleysis og komi þá fram í þeim dálki. Hér er því fremur um að ræða talningu á töpuðum kaupgreiðsludögum, en vinnutapi þjóðfélagsins. Þó er á þessu sú undantekning, að ef einhver hluti áhafnar skipa fer í verkfall telst öll áhöfnin vera í verkfalli.

Varðandi 4 lið í töflu 7.2, um tapaða vinnudaga vegna atvinnuleysis, vísast til kafla um atvinnuleysi í fréttabréfi nr. 24.

Hlutfallslegt atvinnutap vegna vinnustöðvana og atvinnuleysis árin 1960 - 1975.

Tafla 7.3	Mann-afli	Vinnu-dagar	Tapaðir vinnudagar vegna		
			vinnust. %	atvl. %	samt. %
	1.	2.	3.	4.	5.
1960	67.774	20.467.748	0,0	0,1	0,1
1961	68.604	20.718.408	1,3	0,1	1,4
1962	69.902	21.110.404	0,5	0,1	0,5
1963	71.204	21.503.608	1,0	0,0	1,0
1964	72.577	21.918.254	0,0	0,1	0,1
1965	74.088	22.374.576	0,4	0,2	0,5
1966	75.599	22.830.898	0,0	0,2	0,2
1967	77.075	23.276.650	0,1	0,3	0,4
1968	78.700	23.767.400	0,9	1,1	2,0
1969	79.500	24.009.000	0,6	2,4	3,0
1970	82.272	24.846.144	1,2	1,1	2,3
1971	85.564	25.840.328	0,1	0,6	0,7
1972	87.339	21.895.887	0,1	0,4	0,5
1973	90.530	22.695.871	0,1	0,2	0,3
1974	93.000	23.315.100	0,4	0,3	0,7
1975	* 95.900	24.042.213	0,3	0,5	0,8

* Áætlaðar tölur.

Tafla 7.3 sýnir samanburð á fjölda tapaðra vinnudaga og heildarfjölda mögulegra vinnudaga alls vinnuafls í landinu. Vinnudagarnir (liður 2 í töflu 7.3) hafa verið fundnir út með því að margfalda mannaflann með 302 (365.237 dagar á árinu ÷ 52.177 sunnudagar og ÷ 11.052 aðrir frídagar = 302.008). Nú er 5 daga vinnuvika ríkjandi, og breytist því margfeldið í 250,7 frá og með árinu 1972 (365.237 dagar á árinu ÷ 104.354 laugardagar og sunnudagar ÷ 10.193 aðrir frídagar = 250.690). Bent skal sérstaklega á þetta atriði í samanburði á milli ára.